

SZAKDOLGOZAT

Süte Szilvia

2023

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Neveléstudományi Intézet
Óvodapedagógus Szak**

**FEGYELEM FEGYELMEZÉS NÉLKÜL.
KORSZERŰ MÓDSZEREK A NEVELÉS SORÁN.**

Belső konzulens: Dr. Podráczky Judit
egyetemi docens
Neveléstudományi Intézet/Gyermenevelési
Tanszék

Készítette: Süte Szilvia

**Kaposvár
2023**

Tartalomjegyzék.....	1
1. BEVEZETÉS.....	3
2. FEGYELEM ÉS FEGYELMEZÉS	5
2.1. Az óvodás gyermek	5
2.2. A fegyelem fogalma	5
2.2.1. A fegyelmezés célja.....	6
2.2.2. A fegyelem történeti háttere	6
2.2.3. Fegyelem napjainkban.....	9
3. A FEGYELMEZÉS MÓDSZEREI, TECHNIKÁI	12
3.1. Élet az óvodai csoportban.....	12
3.1.1. Fegyelmezés a csoportban.....	12
3.1.2. Büntetés	13
3.1.3. Jutalmazás	14
3.2 Korszerű fegyelmezési technikák.....	14
3.2.1. A napirend	14
3.2.2. Szabályok, mint a gyermek, felnőtt segítői	15
3.2.3 A gyermek megismerésének jelentősége	16
3.3. A fegyelmezetlenség lehetséges kiváltó okai	17
3.3.1. A folyton figyeleméhes gyermek.....	17
3.3.2. Hatalmi harcok	17
3.3.3. Feszültségvezetés	18
3.3.4. Fegyelmezetlenséghez vezető egyéb okok.....	18
4. POZITÍV FEGYELMEZÉS	19
4.2. Alfred Adler alapelvei	19
4.2.1 Mi vezérli az emberi viselkedést?	19
4.2.2. Mit érez a gyermek?	20
4.2.3. Partnerség	20
4.2.4. Mire jók a hibák?.....	20
4.4. A pozitív fegyelmezés technikái, avagy a kirakós játék fontos darabjai	21
4.4.1. A születési sorrend.....	21
4.4.2. Téves célok felismerése.....	22
4.4.3. Logikus és természetes következmény	22
4.4.4. Koncentráljunk a megoldásra	23
4.4.5. Érdeklődő kérdések	23

4.4.6. Bátortás	23
4.4.7 Csoportgyűlés vagy osztálygyűlés	23
4.5. Pozitív fegyelmezés hatása.....	24
4.5.1. Amikor a kirakós darabjai összeállnak.....	24
4.5.2. Hogyan fegyelmez a Pozitív fegyelmezés?.....	24
4.5.3 Pozitív fegyelmezés közösségi szerepe.....	24
5. KUTATÁS.....	26
5.1. Vizsgálati anyag és módszerek.....	26
5.2. Interjú.....	26
5.3.1. Óvodapedagógusok számára készített kérdőív elemzése.....	30
5.3.2. Szülői kérdőív elemzése.....	44
6. ÖSSZEGZÉS.....	56
7. IRODALOMJEGYZÉK.....	58
8. MELLÉKLETEK.....	60
8.1. Táblázatok, eredmények.....	60
8.2. Interjú Bariné Kazai Zsuzsannával, Pozitív Fegyelmezés trénerrel.....	72
8.3. Kérdőívek.....	77
8.4. Tartalmi kivonat.....	85
8.5. Nyilatkozatok.....	87

1. BEVEZETÉS

Magánemberként, 3 gyermek édesanyjaként kerültem először kapcsolatba a fegyelmezés témakörével. A gyermekeim nevelése során adódó, megoldásra váró hétköznapi helyzetek során megfogalmazódott bennem a kérdés, hogy mikor nevezhetünk egy gyermeket fegyelmezetlennek? Egyáltalán kinek, mit jelent a fegyelem? Hol szabják meg a szülők a gyermekeiknek a határokat? Ha már kialakult a fegyelmezetlenség, milyen eszközeink vannak a megállítására, enyhítésére, elsimítására? Van-e lehetőség megelőzni a fegyelmezetlenség kialakulását?

Leendő óvodapedagógusként azonban még nagyobb hangsúlyt kaptak a kérdéseim. Jelenleg is óvodában dolgozom, nagy létszámú csoportokkal töltöm a napot, ahova különböző egyéniséggel, személyiséggel, fejlettséggel érkeznek a gyermekek, eltérő kultúrából, eltérő nevelési elveket valló családokból. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a családok más-más határokat állítanak fel gyermekeiknek, eltérő módon vélekednek arról, hogy mi a fegyelem, és különböző módszereket használnak a gyermekeik nevelése során, ám a büntetés szinte minden családnál előfordul, mint fegyelmezési módszer. Azt azonban már tapasztaltuk, és tanulhattuk is, hogy a büntetés rövid távon megoldás lehet ugyan, de hosszú távon bizonyosan nem működik. Sőt, kifejezetten romboló hatású lehet, amennyiben rendszeresen használja a szülő, félelmet, dacot, agressziót válthat ki a gyermekből. A személyiség fejlődésére negatív hatással lehet, hisz a gyermekben fixálódik az az érzés, hogy nem tud elég jó lenni a szüleinek, és mindig csak a baj van vele. Ez az érzés egy bizonyos idő elteltével, sajnos sok esetben, mint egy önbeteljesítő jóslat működik.

Az óvodai nevelés kiegészítője a családi nevelésnek. Az óvodapedagógus feladatai közé tartozik egy olyan biztonságos, szeretettel teli légkör kialakítása, amelyben minden gyermek képességeinek megfelelően fejlődhet és kibontakozhat. Ehhez egy olyan csoportbéli légkör szükséges, ahol az óvodapedagógus minden energiáját a csoport összességére tudja fordítani, hisz a korszerű fegyelmezési és nevelési módszerekkel a tipikus fejlődésű gyermekek mellett, az egyre nagyobb számban lévő, nehezebben alkalmazkodó és beilleszkedő, atipikus fejlődésű gyermekek is aktív tagjai lehetnek a csoportnak, büntető szék, büntető asztal, sarokba állítás és egyéb, fegyelmezetlenségnek titulált tetteket követő büntetés nélkül. Ahhoz azonban, hogy egy új, alternatív, nem megszokott módszer beépüljön, a pedagógus önképzésre való hajlandósága, és az új, korszerű módszerek iránti nyitottsága szükséges.

Vizsgálódásom tárgya egy konkrét módszerre vonatkozik, a korszerű fegyelmezési módszerek közül a Pozitív fegyelmezésről szeretnék kiemeltebben írni. A szakdolgozat megírásához, illetve ahhoz, hogy vizsgálódásom alapos és sokrétű legyen, kérdőíveket készíték, amelyekkel

óvodapedagógusokat és szülőket szeretnék megszólítani és segítségül hívni. Egy interjút is tervezek készíteni a Pozitív fegyelmezés módszer hazai trénerével.

Személy szerint nagyon fontosnak tartom a témát, ezért elvégeztem egy szülőknél szóló Pozitív fegyelmezés tanfolyamot, és a közeljövőben sor kerül egy pedagógusoknak szóló előadás-sorozatra is. Vallom, hogy a gyermeket és minket körülvevő világ olyan mértékben megváltozott, amihez szülőként és pedagógusként is alkalmazkodnunk kell azért, hogy könnyen élhető közösséget tudjunk kialakítani. Így tudunk hitelesek maradni, és megadni minden gyermeknek pozitív fegyelmezéssel, és a csoport szétesését megelőző technikákkal a hibák elhárításának, kikerülésének, kijavításának lehetőségét. Ezzel esélyt adunk minden gyermeknek arra, hogy tevékeny, hasznos tagja tudjon lenni óvodai csoportjának. Segítséget kapnak a jobb, könnyebb beilleszkedéshez, társas kapcsolataik fejlődhetnek, énképük, önértékelésük pozitív lesz. Ezáltal az óvodai élet mindennapjai minőségi javuláson mennek át, kommunikációjuk változása és problémamegoldó képességük fejlődése az iskolába való átmenetet is segíti, és életük későbbi fejezeteihez is megfelelő alapot biztosít.

A következő kérdésekre keresem a választ:

Hogyan definiálják pedagógusok a fegyelmet, fegyelmezetlenséget?

A pedagógusok véleménye alapján milyen gyakran van szükség fegyelmezésre?

Mely cselekedetek minősülnek súlyos fegyelmezetlenségnek a pedagógusok és a szülők szerint?

Milyen módszereket használnak a szülők és a pedagógusok a fegyelmezetlenség megszüntetésére és megelőzésére?

Ismerik-e a szülők és a pedagógusok a Pozitív Fegyelmezés módszert?

2. FEGYELEM ÉS FEGYELMEZÉS

2.1. Az óvodás gyermek

Hazánkban a gyermekek 3 éves koruktól kötelezően óvodába járnak, tankötelezettségük teljesítésének megkezdéséig. A kezdet nehéz időszak a családok számára, hisz a gyermekek életében nagy változás a szülőkről, édesanyjáról való igazi leválás. Félelemkeltő és csodálatos dolog is egyszerre egy nagy csoport tagjává válni, a közösségbe beilleszkedni. A társas kapcsolatok kialakítása, a kommunikáció, és a témérdek új szokás és szabály elsajátítása azonban nem könnyű egy óvodás korú gyermeknek. Ám az idő elteltével a gyermek lassan kinyílik, támogató, szerető légkörben nevelkedve pedig, iskolás évei megkezdéséig óriási fejlődésen megy át.

Az óvodába érkező kicsi gyermek minden területen az otthonról hozott csomagból tud gazdálkodni. Úgy gondolom, nincs két egyforma család, azonos nevelés, más lehet az értékrend, a szokások, ám az óvodapedagógus türelmes, elfogadó, tiszteletteljes neveléssel jól működő közösséggé szervezheti a gyereksereget. Ez a folyamat napi szinten aktív jelenlétet kíván a pedagógustól. A sikeres óvodai neveléshez hozzá tartozik ennek a sokszínűségnek az összefogása és egyben tartása, amihez elengedhetetlen a fegyelem. A szabálytudat, önfegyelem, felelősségérzet, a normák ismerete mind a fegyelemhez tartoznak, ezek az óvodás gyermek olyan készségei, amelyek fejlődése hozzájárul későbbi élethelyzetekben a beilleszkedés sikerességéhez. Amennyiben a pedagógus a megfelelő eszközt tudja használni ehhez, azzal segíti a gyermek személyiségének fejlődését, meghagyva a gyermeki szabadságot, mivel korszerű fegyelmezéssel nem korlátozza a gyermeket, hanem szárnyakat ad neki a fejlődéshez.

2.2. A fegyelem fogalma

Kern szerint a fegyelem: *„olyan külső és belső motivációk révén kialakított magatartásformák összessége, amelyek egy adott rendszer szabályaihoz (értékrendjéhez) való alkalmazkodással annak munkáját erősítik, kiegyensúlyozott működését, céljainak elérését biztosítják”* (Kern 2002: 7-8.) Más megfogalmazásban *„a társadalmi együttélés adott viszonyaihoz, formáihoz való részben tudatos, részben önkéntelen vagy szokásszerű alkalmazkodás”* (Zrinszky 2006: 188.) Mindkét megfogalmazás központi eleme az alkalmazkodás.

2.2.1. A fegyelmezés célja

A pedagógiai munka egyik legalapvetőbb módszere a fegyelmezés. Napi szinten történő alkalmazása lehetővé teszi az óvodai csoport gördülékeny működését. Lehetőség szerint a prevencióra törekedve, megelőző technikák alkalmazásával a fegyelem a pedagógus segítője tud lenni a mindennapokban. Mindezek mellett a fegyelem legfőbb célja olyan gyermekek nevelése, akiknek a problémamegoldó képességük, a megküzdési stratégiájuk erős, a korunkra jellemző állandó változásra reagálni tudnak, és alkalmazkodni képesek a különböző szituációkhoz.

2.2.2. A fegyelem történeti háttere

Hazánkban 1828-ban kezdte meg működését az első kisdedóvó Budán. Ezt követően rövid időn belül egyre több óvoda létesült, ez bizonyította, hogy fellendült a kisdedóvás iránti igény. Szakmai lapok születtek, amelyek a nevelés témaköreivel foglalkoztak, a Kisdednevelés és a Néptanítók Lapja című folyóiratok is az óvodai nevelés módszertanát mutatták be.

A legfontosabb ekkor a fegyelmezett magatartásra nevelés volt, úgy vélték, ez az iskolai beilleszkedés alapfeltétele (Hegedűs,2015). Az óvodák a feladata volt a gyermeki akaratosság idomítása, a rend, tisztaság, pontosság megtanítása. A cél nyugodt, szorgalmas, pontos, tiszteletudó, szabálykövető gyermekek nevelése volt (Hegedűs, 2018).

A dualizmus korában a fegyelmezést már óvodáskorban fontosnak tarották. Kezdetben szabályozták a testmozgást, testtartást, a testünk feletti kontrollt vélték az alapnak, ám a fegyelmezett magatartáshoz hozzátartozott a tiszta test is. Tisztaság, mosakodás és a környezet rendezettsége fontos eleme volt a fegyelmezett gyermek képének. Hegedűs Judit 2015-ben megjelent tanulmányában olvashatunk továbbá nemkívánatos cselekedetekről, amelyekről illetlenség beszélni: ujjszopás, körömrágás, orr- és fülpiszkálás (Hegedűs, 2015).

A fegyelmezési elvek, módszerek nem voltak túl változatosak. Testi fenyítést alkalmaztak nagyrészt, verést, botozást, vesszőzést, és úgy vélték, ezen eszközök használata hozzátartozik egy jó tanítóhoz. Geöcze Sarolta, A testi fenyítékek kérdése című tanulmányában felteszi azt a kérdést, hogy szükséges-e az iskolákban testi fenyítést használni vagy sem? A mellette felsorakoztatott érvek között olyan magyarázatokra bukkanunk, mint például az apai szerep és a tanítói szerep kapcsolata, mely szerint a tanító az apát helyettesíti, így joga van megverni a gyermeket, illetve leírja, hogy azzal a gyermekkel, akit otthon veréssel nevelnek, a tanító sem boldogul másképp. Ezzel a gondolattal találkozhatunk Fizek Natasa tanulmányában is. A család nevelési, fegyelmezési szokásai, legfőképp a testi fenyítés olyan negatív hatással van a gyermekekre, hogy

az igencsak megnehezíti a tanító munkáját. Érdekes momentum a tanulmányban az iskolába kerülő, óvodába járó, és óvodába nem járó gyermekek összehasonlítása. Az összefüggést úgy írja le, hogy az a gyermek, aki nem járt óvodába, iskolába kerülésekor fegyelmezetlen, a tanító nehezen boldogul vele. Épp ezért fontos, hogy minél több gyermek járjon az óvodába, és megfogalmazódik konkrétan az az igény is, hogy az óvoda szoktassa fegyelemre a gyermeket, így majd a tanító is elkerülheti a testi fenytést (Fizel, 2022).

Már ekkor szembesültek azzal a kérdéssel, hogy vajon hogyan lehet a családból hozott rossz szokásokat, beidegződéseket semlegesíteni, a negatív hatásokat visszafordítani? Miképp tud az otthon fizikai bántalmazást elszenvedő gyermekekre, akit szidva, ütve nevelnek, egy néptanító egyéb módszerrel (kommunikációval) hatni?

Első olvasatra úgy tűnik, hogy a fegyelmezés nagyon sokáig csak tettlegességben nyilvánult meg, ám mégis már ekkor megjelentek azok a gondolatok is, amelyek sürgősen ítélték meg az intézményen belüli verést, mondván, az a fegyelem nem fegyelem, amely félelemből táplálkozik. Nem lehet ok a gyermek otthoni verése sem, hisz idővel hozzászokik, megedződik, és hatástalan lesz- vallották. Ez az elgondolás azonban nem állja meg a helyét a családi nevelésben. Geöcze tanulmánya megengedő a szülővel szemben ezen a téren, hisz azt mondja, van gyermek, akinek csak a verés használ, és meg kell verni a gyereket, ha rossz, a kicsi gyermeket szintén ütve kell nevelni amíg az esze meg nem jön (Geöcze, 1901).

Eötvös József kezdeményezésre, az iskolákból kitiltott testi fenytés tehát teljesen nem tűnt el, jelen volt az intézményekben. Ennek ellenére találkozhatunk a fegyelmezés békés, erőszakmentes eszközeivel is. Ide sorolható a napirend szükségessége, aminek segítségével a gyermek tájékozódik az időben, és tudja, mikor mi következik, így kiszámíthatóvá válik az óvodai élet. Meghatározó a pedagógus mintaadó szerepe. Példamutató viselkedés várható el tőle, mivel minta a gyermekek számára. Már Geöcze tanulmányában is olvashatunk az egyenletes bánásmódról, a következetességről, mint fegyelmezési módszerről, illetve a büntetésről és jutalmazásról is (Geöcze, 1901).

A fegyelmezést a vallásosság is áthatotta. Draskovics Pál megfogalmazása szerint az imának nevelő hatása van, imádsággal az ügyes óvónő minden gond nélkül fegyelmezni tud (Draskovics, 1940).

Jelentős fordulatot és egy új korszakot hozott a nevelésben a 20. század derekán a szocialista embereszményhez vezető politikai átalakulás, ami a fegyelem és fegyelmezés témakörét is érintette, a szocialista fegyelemre nevelés előtérbe kerülésével. Ennek alapja az a felfogás volt, mely szerint a fegyelmezett ember a szocialista társadalom érdekeit szolgálja, annak mindent alárendel. A fegyelmezetlenséget több típusba sorolták, többek között, amikor a gyermek egy

konkrét személlyel szemben engedetlen, vagy egy követelménnyel szemben engedetlen, illetve, ha egy bizonyos eseményhez, időponthoz köthető a fegyelmezetlenség kezdete. A fegyelmezetlenség megszüntetésére több módszert ajánlanak: pontos napirend, szabályok rögzítése, gyermekek motiválása, csoportos feladatok kínálása, és a fegyelmezetlenség okának kiderítése. Fontosnak tartották, hogy minden gyermeket meg kell ismerni, és a pozitív tulajdonságait erősítve, azokat segítségül hívva a ráhatás módszerével szüntesse meg a pedagógus a fegyelmezetlenséget (Dr. Nánási 1973: 138-143).

Földesi Klára 1957-ben megjelent Nevelőmunka az óvodában című művében is olvashatjuk, hogy az óvoda célja, hogy a nevelés megfeleljen a szocialista pedagógiának. A könyv részletesen kitér a fegyelmezésre, és több olyan elemet is tartalmaz, amelyet ma is hasznosíthatunk. Leszögezi, hogy a gyermeket tilos megütni, a büntetést és a jutalmazást engedi, de csak nagy körültekintés után, végső esetben. A fegyelmezettség eléréséhez és megtartásához az óvodai szokások, szabályok megismertetését és következetes betartatását elengedhetetlennek tartja. De kitér arra, hogy ezek a szabályok vegyék figyelembe a gyermek életkorát, fejlettségét. Szerinte a fegyelem nem a mozdulatlanból, nyomott hangulatból áll, hanem a derűs nyugalomból. Fontos, hogy a gyermek figyelmét az óvónő kösse le, a tevékenységek ne legyenek unalmasak, viszont legyenek gyakorlatiasak, a napirend ne legyen laza. Kitér az óvónők következetes, összehangolt munkájára, az agresszív viselkedés határozott megállítására. Büntetés helyett figyelmeztetést, dorgálást javasol, amely rövid, határozott, tárgyilagos legyen és a pedagógus kerülje a megszegyenítést. Amennyiben büntetésre kerül sor, annak nagysága legyen arányos az elkövetett véttséggel, és vegye figyelembe a gyermek egyéniségét.

A szocialista emberré válás fontossága jelent meg Az óvodai nevelés alapprogramja című dokumentumban 1971-ben. Hosszú időre ez a program vált az óvodai nevelés alapjává, amely inkább volt óvodaközpontú, mintsem gyermekközpontú. Egy meghatározott elv alapján dolgoztak az óvónők, az aktuális értékeket közvetítő, kötött formában. A fegyelmezettség, munkára nevelés fontos eleme volt a programnak.

A Tankönyvkiadó 1974-ben megjelentetett Pedagógia az óvónői szakközépiskola IV. osztálya számára című kiadványban felsorolja a fegyelmezett óvodai csoport jellemzőit: a játék közben csendes beszélgetés zajlik, a csoporttársak egymást megbecsülik, nincs rohangálás a csoportszobában, és a gyermek aktívan részt vesz a feladatokban. Fegyelmezetlenségnek nevezi a szaladgálást, ha a gyermek mindig közbeszól a foglalkozáson, hangoskodik, vagy engedetlen az óvónővel szemben. Fegyelmezési eszközként itt már megjelenik a kevés, és teljesíthető szabályok megalkotása és azok betartatása, ami következetes kell, hogy legyen. A pedagógus teremtsen megfelelő nyugodt légkört, rendezettség legyen, tisztaság honoljon.

„A fegyelmezett magatartást nem statikusan, hanem fejlődésben kell mérni.” (Dr. Kovács 1981: 54). Ez a mondat enged következtetni arra, hogy a gyermek egyéni tulajdonságait, fejlődését is figyelembe veszik, mielőtt fegyelmezetlennek titulálnák őket, és önmagukhoz viszonyítva mérik a változást, javulást. Ebben a tankönyvben olvashatunk a gyermek mozgásigényének kielégítéséről és a kellően elég játékidő biztosításáról, mint fegyelmezési módszerről (Dr. Kovács 1981: 55).

A fent említett pedagógia témájú könyvekben a testi fenyítésről már nem tesznek említést.

2.2.3. Fegyelem napjainkban

Hogy áll a fegyelem, fegyelmezés témakör napjainkban? Milyen változások zajlottak, milyen módszerek jelentek meg az intézményi fegyelmezés palettáján?

Talán az első és legfontosabb lépés a testi fenyítések elhagyása volt. Kikerült a pedagógus eszköztárából a pálca, vessző és helyettük új módszerek jelentek meg, vagy a korábban is jelen lévő, de még kevésbé jellemző módszerek kaptak nagyobb hangsúlyt. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 10§ (2) szerint „A gyermek és a tanuló nem vethető alá testi fenyítésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.” (Oktatási Jogok Biztosának Hivatala, 2023). A fegyelmezés prevenciós voltáról Zrinszky soraival kaphatunk ízelítőt: „a célszerű mérték megtalálásában segíthet, ha világosan különbséget teszünk a fegyelmezés és a büntetés között. Az előbbi prevenció és a belső fegyelem fejlesztésének eszköze, az utóbbi reagálás valamire, ami már megtörtént, és legfeljebb csak reményét adja annak, hogy a büntetés következtében nem fog ismétlődni. Tehát, a normaszegést megelőző fegyelemfenntartást nevezzük preventív fegyelemnek” (Zrinszky 2006: 89). A prevenció már a korszerű fegyelmezési technikák közé tartozik. Ebbe a csoportba tartozik a helyes kommunikáció, a napirend, kevés, ám betartható, esetleg a gyermekkel együtt hozott szabályok. Mindenképp fontos a fegyelmezés során a megelőző technikák alkalmazása azért, hogy a fegyelmezés a célját elérhesse, ami a gyermek azon tulajdonságának előhívása, amely a megküzdési stratégiáját erősíti, a problémamegoldó képességét fejleszti. A prevenciós nézet mellett megjelent a fegyelmezés pozitív formája is. Ezen módszer lényeges eleme, hogy a pedagógus partnerként tekint a gyermekre. Tiszteletben tartja, kedvesen és határozottan neveli, szereti és elfogadja akkor is, ha nem a kívánt módon viselkedik. Családban és intézményben is alkalmazható technikáról van szó, amely a megoldást keresi problémahelyzetben, lehetőséget ad arra, hogy a hibából a gyermek tanuljon és a hibákat kijavítsa (Demeter Helén-Lenke,2020).

Mindennapos tapasztalat, hogy a korszerű technikák elérhetősége ellenére a pedagógusok gyakran a régebbi módszereket alkalmazzák. Nyilván vannak olyan helyzetek, amelyekben a büntetés vagy a jutalmazás gyors segítséget nyújt, hisz általában azonnal megszünteti a problémát. De ha feltesszük magunknak a kérdést, hogy megoldjuk-e a gondot, vagy csak tüzet oltunk, amikor ezeket a technikákat választjuk, tudjuk a választ. A büntetés egy válasz a kialakult helyzetre, hosszú távon biztos, hogy nem nyújt megoldást, leültetjük a gyermeket gondolkodni, vagy felállítjuk az asztaltól ebéd közben? Amikor sokadszor tesszük meg ezeket a lépéseket, vajon mit gondol a gyermek? Pozitív hatást érhetünk-e el? Mit tanítunk neki, fejlődhet-e ezektől a megoldásoktól? Mi történik, mikor jutalmazással próbál a pedagógus fegyelmezni, hogy formálja ezzel a gyermek önmagáról alkotott képét? A folyamatosan jutalmazott gyermek valószínűleg magáért a jutalomért fog jól viselkedni, és nem belső indítatásból, pedig a valódi fejlődés ez volna. Ami bizonyos, hogy a korszerű technikák türelmet, nagy kitartást igényelnek, és következetességet várnak el a pedagógustól. A hatásuk nem látszik azonnal, ezért beleeshet abba a hibába a pedagógus, hogy idő előtt feladja a fegyelmezés ezen módját, mivel sikertelennek ítéli meg a próbálkozásait. Viszont a tapasztalat azt mutatja, hogy az egyre gyakoribb, fegyelmezést kívánó helyzetekben a pedagógusnak látszólag nincs eszköz a kezében. Így maradnak a büntetés különböző formái, büntetőszék vagy asztal, csoportból kiküldés, padra ültetés, vagy, ha szélesebb körben az iskolákat is megnézzük, beírások, a figyelmeztetések különböző szakaszai, osztályfőnökhöz küldés. Előfordulhatnak extrém esetek is, amelyek a médiában nagy visszhangot váltanak ki. Ez még inkább nehezíti a pedagógusok dolgát, hisz a társadalmi nyomás is egyre nagyobb rajtuk. Egy Nyíregyházán történt esetben az óvónő, mivel nem tudott egyéb eszközzel a rendetlenkedő gyermekekre hatni, leültette egy székre és összekötözte a gyermek kezeit. (SZON.hu/helyi_kozelet) Ebben az interneten olvasható cikkben egy óvodavezető több korszerű technikát ajánl a fegyelmezésre: szeretet-pedagógia, nyugi sarok létrehozása, dicséret, pozitív megerősítés. Nagyon fontos a pedagógus kitartó munkája ezen a téren, a szemléletváltás, a nyitottság a korszerű technikák alkalmazására. Úgy kellene a fegyelmet elérnie, hogy az ne fegyelmezés, ne prédikáció legyen. Ne bántsa és ne alázza meg a gyermeket. Ha mi, felnőttek valódi segítség helyett még mélyebbre taszítjuk őt, miből gondoljuk, hogy pozitív irányba változik a viselkedése?

A pedagógus és a gyermek közötti partneri viszony, a pedagógus nyitottsága, gyermekek iránti elfogadása jó eszköz a pedagógus számára a fegyelem fenntartására. József István szerint négy alapszabálya/jellemzője van a korszerű pedagógusnak. A tekintély, amelyet maga szerez meg, tehát nem törvényszerű. Ezt leginkább kommunikációval és mintaadással lehet elérni. Az elvá-

rások, amelyek legyenek a gyermekek képességeihez igazodóak. Megfelelő napirend a csoportban. Illetve a megelőzés, amelyhez a pedagógus napi szintű aktív figyelme, a gyermekek ismerete szükséges. (József, 2010).

3. A FEGYELMEZÉS MÓDSZEREI, TECHNIKÁI

3.1. Élet az óvodai csoportban

Az első óvodai év a gyermekek befogadásával, beilleszkedésével telik, a szokások, szabályok bevezetésével, elsajátításával és begyakorlásával. Nagyon fontos mozzanata ez az óvodai nevelésnek, hisz megalapozza a gyermek óvodán belüli viselkedéskultúráját. Ez az időszak nem zajlik mindig zökkenőmentesen. Döntő szerepe van az óvodapedagógusnak ebben az érzékeny szakaszban, hisz az ő feladata átvezetni a gyermeket az otthon féltő, gondoskodó világából az óvodai életbe. Az ezt követő időszakban a pedagógus lesz a gyermek számára a minta, akit követni lehet, és az egyéni képességeket figyelembe véve, a differenciálás eszközeit használva napi szinten, játékba ágyazottan, a gyerekek számára szinte észrevehetetlen módon az irányítása alatt fejlődnek a gyermekek, és válnak nagycsoportos korokra nyitott, érdeklődő, motivált gyermekké.

Az Óvodai Nevelés Alapprogramja egy keretbe foglalva ad iránymutatást a pedagógusnak arra, hogy a gyermeknek mire van szüksége a fejlődéshez, személyiségének kibontakozásához. Ez a program meghatározza az óvodai élet megszervezését és tartalmát, amin belül az óvodapedagógus maga szervezheti a csoport életét, alakíthatja a szokásokat, szabályokat, és a pozitív, bátorító nevelés segítségével minden gyermek aktív tagjává válhat a kis közösségnek. A csoport hatékony működéséhez és a gyermekek számára megfelelő pozitív, biztosságot nyújtó légkörhöz hozzátartozik, hogy a pedagógus kedvesen, ám határozottan vezesse a kialakult kis csapatot méghozzá úgy, hogy abban minden gyermek megtalálja a helyét.

3.1.1. Fegyelmezés a csoportban

A fegyelmezésnek, talán a régmúltban használt módszerek és értelmezése miatt, a mai napig pejoratív hangzása van. Sokan úgy vélik, ez a szó a büntetés szinonimája és ugyanazt jelenti. Ám a valóság mást takar. Azt megfogalmazhatjuk ugyan, hogy a fegyelmezésnek vannak hagyományos és korszerűbb módszerei és eszközei, de nem tehetünk egyenlőségjelet a két fogalom közé. A hagyományos módszerek közé tartozik a büntetés és a jutalmazás. Erről a két gyakorlattól szinte mindenkinek vannak emlékei óvodás korából, hisz a gyakran használt módsze-

rek közé tartoztak, és tartoznak még ma is. Amikor a gyermek megszegi a szabályokat, a pedagógus megbünteti, ám ha betartja azokat, vagy legalább nem szegi meg, a pedagógus megjutalmazza a gyermeket. Kétség nem fér hozzá, úgy tűnik, pillanatnyi megoldásnak nagyon is megfelelő, hisz gyakorlatilag elvágja, megszünteti a problémát ám ha gördítjük tovább a gondolatmenetet, és megvizsgáljuk, mit is jelent a büntetés és a jutalmazás valójában, belátjuk, hogy hosszú távon egyik sem válik be, a fegyelmezetlenséget kialakító probléma továbbra is fennáll. Az óvodás korú gyermekekre jellemző, hogy próbálgatja a határait, így biztosak lehetünk benne, hogy a fegyelmezetlenség újra be fog következni.

3.1.2. Büntetés

A mindennapokban már megtapasztalhattuk, hogy sokkal logikusabb és egyszerűbb megelőzni valamit, ami számunkra kedvezőtlen, mint kijavítani, ha már megtörtént. A korszerű fegyelem preventív fegyelem, a büntetés pedig egy már megtörtént, nem kívánatos eseményre válaszként adott reakció. A büntetéssel a már jelen levő problémát próbáljuk meggátolni. A kérdés az, hogy milyen eredményt várunk a büntetéstől? Nyilván szeretnénk, ha a gyermek nem követné el többször azt a tettet, amiért büntetést kapott, és elvárjuk, hogy vállaljon felelősséget a tetteiért. De vajon mit érez egy gyermek a büntetés ideje alatt? Véleményem szerint semmilyen pozitív érzélem nincs jelen ilyen szituációkban, sőt a gyermek számára több negatív érzelmet is közvetít. A düh, a csalódottság, fájdalom, valamint az, hogy a gyermek önmagát rossznak gondolja, mind a büntetés következményei lehetnek. Azon gyermekek személyiségfejlődésére, akiket rendszeresen vagy többször megbüntetnek, negatív hatással van a büntetés, hisz már nem az lesz fontos, hogy a tettei következményét viselje, hanem az, hogy ne kapják rajta a következő csínytevésnél. Ilyen esetben a gyermek azt gondolja magáról, hogy bármit tesz, az rossz, és léptelen megfelelni, jó cselekedni. A gyermek azt tanulja meg, hogy lehet másokat bántani, akár érzelmileg, akár fizikailag, mivel őt is bántják.

Elgondolkodtató az a megközelítés is, hogy a helyes vagy helytelen viselkedést eltérően értelmezhetik a szülők, egyikőjükénél tágabbak a határok, míg a másik szülő szigorúbb szabályokat alkalmaz. Ez ugyanígy igaz lehet a pedagógusoknál. Ami egyiknél csínytevés, fegyelmezetlenség, az a másik pedagógus számára teljesen elfogadható. (József István,2010)

Hogy mekkora, milyen büntetést kap a gyermek, szintén meghatározó, és nagy felelőssége van a pedagógusnak abban is, hogy mások előtt a gyermeket megszégyeníteni, megalázni nem lehet. A büntetés nem segíti a gyermeket a helyes út megtalálásában, az erőszak alkalmazása pedig egyenesen káros, sérül a gyermek identitása (Nelsen 1994).

3.1.3 Jutalmazás

Ez a fegyelmezés, ugyanúgy, mint a büntetés, megerősítő módszer. A pedagógusok és a szülők is alkalmazzák, próbálják ezzel a módszerrel terelgetni a gyermeket a helyes viselkedés felé. Rövid távon adhat motivációt a gyermeknek, de hosszú távon, ha a jutalmazás gyakori, gyermek akkor fogja jónak látni önmagát, ha mások szemében jó. Ezzel viszont nem az önbecsülését és az önmagába vetett hitét erősítjük, nem belső indíttatásból fog helyesen cselekedni vagy fegyelmezetten viselkedni, hanem külső megerősítést várva, jutalomért.

Az a gyermek, akit gyakran jutalmaznak a családi nevelés során, gyakran nem is tesz meg semmit, csak akkor, ha azért kap valamit. Így előfordulhat, hogy más környezetben nem is tud feloldódni, kudarcént éli meg a mindennapokat, és ez beilleszkedési zavarhoz vezet. Ezért az ideális az lenne, ha a felnőtt a jutalmazás technikáját használja, találja meg a helyes arányt (Bagdy 1995).

Fontosnak tartom, hogy e kettő technikát csak ritkán és végső helyzetben alkalmazza a felnőtt, és mindig az adott gyermekre szabottan.

3.2 Korszerű fegyelmezési technikák

Miben különbözhetnek ezek a módszerek a már említett megerősítő technikáktól? A legfontosabb, hogy amíg a büntetés az utóélete, a következménye a helytelen cselekedetnek, addig a korszerű, fegyelmezés megelőzni igyekszik a fegyelmezetlenség kialakulását. Míg a büntetés egyoldalú kommunikáció, a gyermeknek nincs beleszólása, addig a korszerű fegyelmezés folyamatosan használja a kommunikációt, jó eredménnyel. Amikor a gyermeket büntetik, csak negatív érzések törnek felszínre, míg a korszerű technikák lehetőséget adnak arra, hogy a hibából a gyermek levonja a következtetést és tanuljon belőle.

3.2.1. A napirend

„Az óvodáskor kezdetére a gyermekek érzékszervei már hasonlósak a felnőtt érzékszerveihez, de működésük még nem olyan kifinomult. Az óvodás gyermek időészlelése eleinte fejletlen. A „most” fogalmával már tisztában van, de a tegnap, holnap, később stb. kifejezések még

nem világosak a számára. Ez az életkori szakasz végére – kb. 6 éves korra – kezd kikristályosodni, aminek fejlesztése kiemelt feladatot kell, hogy jelentsen az iskolára való felkészítés folyamatában.” (József, 2011)

Az óvodába járó kisgyermek kezdetben sok olyan szabállyal találkozhat, amelyek újdonságként hatnak rá, ha a családi nevelés során nem használták őket. Ezek az új szabályok és szokások az óvónő segítségével rögzülnek, és a gyermek belsővé teszi őket. Bizonyos idő után a gyermek megtanulja, hogy a szokások egy rendszert alkotnak, ami maga az óvodai napirend, a szabályokat pedig azért tartjuk be, mert ezek segítségével a mindennapok gördülékenyen telnek. Az óvodás gyermek az idő múlását még nem úgy érzékeli, mint a felnőtt, ezért a napirend segít neki abban, hogy el tudja magát helyezni az időben. Tudja a szokásokat és a szabályokat mihez kötni, tudja, hogy mi miért történik, milyen tevékenység után mi fog következni. Ez az egymásutánosság és állandóság biztonságot nyújt neki. A napirend azonban az egyén mellett a közösség hasznára is válik. Mivel kiszámíthatóságot eredményez, nagyon jó eszköz az óvodapedagógus kezében a csoport hatékony működtetéséhez. Segít egyben tartani a közösséget, annál az egyszerű oknál fogva, hogy a gyermek tudja, mit miért csinál, például, miért kell elpakolni a játékokat, miért áll sorba, mi következik ebéd után és ehhez mit szükséges tenni? A napirend tehát amellett, hogy a gyermeknek szüksége van rá, az óvodapedagógus észrevétlen segítsége a fegyelmezésben.

3.2.2. Szabályok, mint a gyermek, felnőtt segítői

Az óvodapedagógus a gyermekekkel eltöltött idő alatt közösséget szervez, és ennek a kis közösségnek az életét irányítja naponta. Ahhoz, hogy a közösség működni tudjon, szükség van a gyermekek képességeinek megfelelő szokás és szabályrendszer kialakítására. Ezáltal a gyermek tudni fogja, hol vannak azok a határok, amelyeket már nem léphet át. Nagyon fontos megemlíteni, hogy ezek a határok nem korlátozzák a gyermeket, hanem segítenek neki eligazodni, így a gyermekek biztonságban érezhetik magukat. Mi szükséges ahhoz, hogy a gyermek elfogadja ezeket a szabályokat? Mi kell ahhoz, hogy a szabályok belsővé váljanak? Úgy vélem, hogy a választ mindenki tudja. Egyrészt elengedhetetlen a család (szülő) és az óvoda harmonikus kapcsolata és összedolgozása. A munkatársak értékközvetítése és összehangolt munkája segíti a gyermeknek a szabályok rögzülését, tehát ez is fontos momentum. Valamint szükség van megfelelő mennyiségű, nem túl sok szabályra, amelyek között lehetőleg több is legyen, amelyet a gyermekekkel együtt határoz meg a pedagógus. Ez azért fontos, mert a gyermek

könnyebben alkalmazkodik olyan szokásokhoz és tart be olyan szabályokat, amelyek megalkotásában neki is szerepe van. Ezek lehetnek többek között a csoportszobai viselkedésre vonatkozó szabályok, például nem rombolják le egymás építményét, a polc melyik részén helyezik el a könyveket, de az óvodai élet bármely területén hozhat a pedagógus a gyermekkel együtt szabályokat. A gyermek partnernek érzi magát, és büszke arra, hogy a véleményét a pedagógus kikérte, tenni tud a közösségért, és ez jó érzéssel tölti el. Ezzel a pedagógus növeli a gyermek önbizalmát, erősíti a közösségbe tartozás érzését, miközben egy fegyelmezési módszert is használ, ami ebben az esetben egy megelőző technika.

Az óvodai tevékenységeket átszövi a szokás és szabályrendszer. Minden területen megjelenik, hisz ez biztosítja azoknak a feltételeknek a megvalósulását, amelyek az óvodai neveléshez szükségesek. Szokások és szabályok kialakítása szükséges minden gyermek számára a nyugodt, biztonságos óvodai élethez.

Az érzelmi, erkölcsi, közösségi neveléshez tartoznak az udvarias, kulturált viselkedés szabályai, a gyerekek közötti együttműködési formák: segítségnyújtás, sportszerűség, konfliktusok megoldása, bocsánatkérés szokásai.

Szabályokat hozunk a játéktevékenységre is, a játékok rendeltetésszerű használatára, hol, mikor játszhatunk egy-egy játékkal, hogy viselkedünk a társainkkal a játék során.

Az egészséges életmód kialakításához is tartoznak szabályok és szokások, mint a mozgás, egészséges táplálkozás, öltözködés szabályai (Darainé, 2019).

Az óvodapedagógusnak egy újabb módszer a fegyelmezésben a szokás és szabályrendszer megalapozása kiscsoportban. Amennyiben kellő időt és energiát fordít erre az óvónő, a továbbiakban könnyebben tartja meg a fegyelmet a csoportban, a befektetett munka tehát megtérül.

3.2.3 A gyermek megismerésének jelentősége

Amikor a gyermekek neveléséről beszélünk, a pedagógus fontos feladata, hogy az egyediségüket, különbözőségüket figyelembe vegye, és egyéni bánásmódot alkalmazva foglalkozzon velük. Ez a szabály érvényes a fegyelmezésre is. A pedagógiai munka során törekedni kell arra, hogy a gyermeket minél pontosabban ismerje a nevelő, és ez nem kevés munkát igényel a pedagógustól. Minden gyermeknél tudni, hogy milyen indíttatása és milyen célja lehet a fegyelmezetlenségnek alapos, mély gyermekismeretet kíván. Amennyiben ez megvalósul, lehet a fegyelmezetlenség megelőzésére is egyénre szabott eszközöket, módszereket kiválasztani. Lehet a gyermek hisztis vagy hangos, verekedős, esetleg hiperaktív, rossznak bélyegzett (sajnos már

a szülő által), lehet a társaság bohóca, vagy épp túl érzékeny, ha a pedagógus jól ismeri a gyermeket, ott a kezében a lehetőség őt feladatokkal megbízni, elterelni, más megoldást felkínálni, a gyermek számára vonzó lehetőséget ajánlani, attól függően, hogy a személyisége alapján melyik megoldás a legmegfelelőbb. Ezek a technikák alkalmasak hosszú távon is a fegyelem fenntartására, emellett különleges, bensőséges kapcsolatot eredményeznek gyermek és felnőtt között.

3.3. A fegyelmezetlenség lehetséges kiváltó okai

Ahhoz, hogy a fegyelmet elérjük, és fenn is tudjuk tartani, tudnunk kell a fegyelmezetlenség okait is felismerni és megkülönböztetni egymástól. A gyermek mindig valamilyen céllal tesz rosszaságot, a pedagógus feladata pedig az, hogy a viselkedés mögé nézve, annak okát felkutatóan találja meg a helyes módszert a rend visszaállítására.

3.3.1. A folyton figyeleméhes gyermek

Szinte bármilyen módon igyekszik magára vonni a figyelmet, és ebben a műveletben nagyon kitartó. Akár dicséretről, jutalmazásról, akár büntetésről van szó, mint reakcióról, a gyermek eléri a célját, hisz a felnőtt mindenképp rá figyel. Ezért aztán mindegy lesz neki, hogy a felnőtt reakciója pozitív-e vagy sem, hisz, ha csak megdorgálja a pedagógus, ő már ennyivel is beéri, mert a figyelmet megkapja (Balázsné Szűcs Judit 1997).

3.3.2. Hatalmi harcok

A hatalmi harcok általában azért alakulnak ki, mert a gyermek szentül hiszi, hogy mindennek úgy kell történnie, ahogy ő szeretné. A probléma akkor válik jelentőssé, amikor a felnőtt partner lesz ebben a játszmában, pedig az ellenkezője lenne a megoldás, kiszállni a harcból. Ezáltal a felelősség a gyermeké lesz, akinek vállalnia kell a döntésének a következményét.

3.3.3. Feszültséglevezetés

Azok a gyermekek, akik többször kudarcot vallanak, nem akarnak középpontban lenni, úgy érezhetik, hogy semmi nem sikerül, semmi jó nincs bennük ezért akarják elérni, hogy ne szeressék őket. Ezért aztán sokat tesznek, sokszor agresszív, verekedő, más gyermeket fenyegető gyerekekről van szó. Ezeknek a gyerekeknek nagyon fontos a felnőttel való megfelelő kommunikáció, amely megmutatja nekik nemcsak azt, hogy a bosszú nem jó, hanem azt is, hogy miért nem jó (Balázsne, 1997).

3.3.4. Fegyelmezetlenséghez vezető egyéb okok

Az óvodás korú gyermek személyiségének egyik jellemzője a mintakövetés. Fontos tudni, hogy a gyermek milyen családi modellt lát maga előtt, hisz ez kiindulópontja a gyermeki szocializációnak, magatartásnak. Amennyiben a gyermek elé nem állítanak szabályokat, követelményeket a családi nevelés során, vagy elkényeztető szülői attitűd a jellemző a nevelésben, esetleg a gyermek az óvodába kerülve találkozik először napirenddel, sok esetben nehezen alkalmazkodik a megváltozott helyzethez.

Ebben az életkorban a gyermekek türelmetlenek, igényeiket azonnal szeretnék kielégíteni, nem tudnak kivárni, késleltetni. Az ilyen szituációkban könnyen érzelmi viharok alakulnak ki, amik akár dühkitörésig fajulnak.

Sok esetben a bizonytalan, nem következetes felnőtt sodorja a gyermeket olyan helyzetbe, hogy ő is bizonytalanná válik, nem tudja mit vár tőle a pedagógus, mivel tesz jót vagy rosszat, és ez a rend felborulásához vezet. Mivel az óvodás gyermek folyamatosan próbálgatja a határait, és jó megfigyelő lévén tudja, melyik felnőttél meddig mehet el, az a pedagógus, aki nem tudja a tekintélyt kivívni, nehezebben tartja meg a fegyelmet (Balázsne, 1997).

4. POZITÍV FEGYELMEZÉS

4.1. A hagyományostól eltérő fegyelmezés

A pozitív fegyelmezés módszere kitűnik a korszerű fegyelmezési módszerek közül. A preventív technikák mellett egy külön csoportot alkot. A módszer lényege, hogy olyan szociális készségeket és képességeket tanít meg a gyermeknek, aminek segítségével boldog, sikeres felnőttként, hasznos, tevékeny tagja lesz a társadalomnak (Bari Zsuzsanna, hivatkozva 2023. 10.12). Természetesen nem születik minden szülő és pedagógus olyan tudással, amely szükséges a módszer alkalmazásához, de jól tanulható, sok gyakorlati példán keresztül könnyen értelmezhető technikáról van szó. Van azonban egy fontos tulajdonság, mely elengedhetetlen a pozitív fegyelmezés elsajátításához, ez pedig a nyitottság. Azért emelem ki, mert szülőként és pedagógusként, ha ezt a módszert szeretnénk követni, szemléletváltásra van szükségünk, és befogadni az eddigi fegyelmezési elveinktől egész más irányba mutató gondolatokat és gyakorlatot. Ebben a fejezetben szeretném összefoglalni a pozitív fegyelmezés módszer kialakulását, lényeges elemeit, technikáit.

4.2. Alfred Adler alapelvei

A Jane Nelsen által megálmodott, kidolgozott és azóta használatban lévő pozitív fegyelmezés módszer Alfred Adler és Rudolf Dreikurs munkásságából építkezik. Adler individuális pszichológiája stabil alapot ad, és Dreikurs vele együtt, illetve Adler halála után egyedül tovább csiszolta a tanításokat. Adler fontosnak tartotta, hogy a gyermek milyen nevelésben részesül, pszichológiájában gyakran foglalkozott a gyermeki lelki rendellenességekkel és a szociális problémákkal. Szerinte bátorító nevelésre van szükség, és a gyermekben olyan képességeket és készségeket kell kialakítani, fejleszteni, amelyek a megfelelő szociális magatartáshoz vezetnek. A büntetést és a jutalmazást nem tartja jó nevelési módszernek, és a pozitív fegyelmezés nem is alkalmazza egyiket sem. Helyette a bátorítást, a kedves, ám határozott iránymutatást javasolja.

4.2.1 Mi vezérli az emberi viselkedést?

Az emberi viselkedés legfőbb célja Adler színt: tartozni valahova, fontosnak lenni. Ez a gyermekre éppúgy jellemző, mint a felnőttekre. A gyermek, életkori sajátosságából fakadóan azonban nem tudja konkrétan meghatározni ezt a célt, és előfordul, hogy rossz módszert használ célja elérésére. Pont ellenkező módon viselkedik, mint ami sikerre vezetné. Ez abból fakadhat,

hogy Dreikurs szerint „A gyermekek jó észlelők, de gyenge értelmezők”. A helytelen viselkedést a gyermek téves elképzelése kelti életre, nem tudja, hogyan tud fontossá válni és tartozni valahova (Nelsen 2013).

4.2.2. Mit érez a gyermek?

A legfontosabb, amit tudnunk kell, hogy a gyermek azért viselkedik rosszul, mert tartozni szeretne valahova, valakihez, és abban a pillanatban ő úgy érzi, nem teljesül, amit szeretne. Amikor a felnőtt el tudja fogadni ezt a gondolatmenetet, és a gyermek viselkedése mögé lát, akkor jut el arra a szintre, hogy segíteni tud a gyermeknek, aki csak bizonytalan, és nem tudja, hogyan valósítsa meg a célját.

4.2.3. Partnerség

Adler azt vallotta, hogy az egyenlőség nem azt jelenti, hogy minden ember egyforma vagy ugyanaz. A nézetei szerint mindenkit egyenlő mértékben illet meg a tisztelet és az emberi méltóság. Tehát akkor érhetünk el eredményt, ha a gyermeket partnerként, egyenrangú félként kezeljük.

4.2.4. Mire jók a hibák?

Közhelynek tituláljuk azt a mondást, mely szerint senki sem tökéletes és bárki követhet el hibát. Szégyelljük, és próbáljuk titkolni, tartunk a környezetünk reakciójától. A gyermekek azonban még nem így gondolkodnak, ezért csak a felnőtteken múlik, hogy élük meg a hibázás érzését. Amennyiben a felnőtt részéről a reakció negatív, a gyermek felé azt sugallja, hogy buta, alkalmatlan, nem képes semmire, rossz, a gyermek így ítéli meg önmagát. A gyermek ilyenkor könnyen bezárkózik, elveszti az önbizalmát, önbecsülését, hisz a felnőtt szemén keresztül látja önmagát. Ám ha a szülő vagy a pedagógus egy pozitív fordulattal más módon közelíti meg a hibázást, és azt mondja, hogy a hibákat ki lehet javítani és minden hiba alkalom a tanulásra, akkor a gyermek minden alkalommal amikor hibát követ el, tulajdonképpen lehetőséget kap a fejlődésre.

4.3. Pozitív fegyelmezés, mint kirakós játék

Egy olyan módszerről van szó, amelyet akkor tudunk igazán véleményezni, ha az összes részét megismertük. Az elvek, amelyek szerint működik összepasszolnak, egymásra épülhetnek. A legfontosabb elemei a büntetés és a jutalmazás mellőzése, helyette az ösztönző nevelésre épít. Mindig a problémamegoldásra törekszik, és a megfelelő kommunikáció fontosságát hirdetve mutat utat arra, hogy a problémamegoldó képességet miként lehet erősíteni. Nagyon fontos része, hogy a hibákat tanulási lehetőségként értelmezi, a gyermeket egyenrangú partnerként kezeli, akit nem legyőzni, hanem meggyőzni kell, ahhoz, hogy együttműködjön. Hangoztatja a felnőtt kedves, ám határozott fellépését, és kihangsúlyozza, hogy nem a túlzott engedékenységről van szó. Nem a helytelen viselkedésre koncentrálna, hanem a viselkedés mögötti célt keresi meg, és ott oldja meg a problémát, a megfelelő eszközzel. A pf bevonja a gyerekeket a határok kialakításába és a kommunikációban érdeklődő kérdéseket használ, így megadja a gyermeknek a lehetőséget, hogy a válaszokat maga találja meg, és ezek a válaszok ne külső hatásra szülessenek meg, hanem belső motiváció által (Nelsen, 2013).

4.4. A pozitív fegyelmezés technikái, avagy a kirakós játék fontos darabjai

4.4.1. A születési sorrend

Jane Nelsen a Pozitív fegyelmezés című könyvében leírja, hogy a gyermek személyiségfejlődésének szempontjából fontos, hányadikként érkeznek a családba. Anélkül, hogy bizonyos dobozba helyezné a gyerekeket, és megbélyegeznék őket, konkrétan megfogalmazza, hogy mely tulajdonságok jellemzik az elsőszülött, középső, legkisebb vagy az egyke gyerekeket. E könyv szerint az elsőszülött gyermek megbízható, magas elvárásai vannak, szeret parancsolni, összeszedett. Előfordul, hogy azt a téves következtetést vonja le, hogy csak akkor szerethető és fontos, ha ő a legjobb, legelső.

A legfiatalabb gyermeket a családban többen is kényeztethetik, mint a szülők vagy az idősebb testvér. A szülők úgy vélik, így fejezik ki a legjobb módon a szeretetüket, és a gyermek, akár otthon, akár közösségben arra a téves gondolatra juthat, hogy őt akkor szeretik, ha gondoskodnak róla. Ennek a beállítódásnak hosszú távon káros hatása lehet a gyermekre, ha a felnőtt mindent megtesz helyette, azt is amire ő is képes volna.

A középső gyerekek nehéz helyzetben vannak, és úgy érezhetik, akkor fontosak, ha kitűnnek a többiek közül. Jellemezheti őket, hogy túl nagyot akarnak teljesíteni, de az is, hogy alulteljesítenek (Nelsen, 2013).

Hogy használható ez az ismeret a nevelésben? A pedagógus és a szülő is segíteni tud a gyermeknek eligazodni a világban, ha figyelembe veszi a családon belüli születési sorrendet. Hisz azzal megismeri a gyermek világlátását, és azt a módot, ahogy a gyermek az élethez viszonyul. Így tudja, hogy kinél célszerű kerülni a további kényeztetést, kinek kell esetleg segíteni a kudarc feldolgozásában, ha valamiben nem a legelső vagy nem a legjobb. A születési sorrend ismerete egy remek módja a gyermek pontosabb megértésének.

4.4.2. Téves célok felismerése

Rudolf Dreikurs azt vallotta: „A gyerek akkor rosszalkodik, ha elvették a kedvét. „Szerinte 4 olyan téves cél létezik, amely a gyermekekre jellemző lehet helytelen viselkedés esetén. Érte őt olyan vád, mely szerint dobozokba rakja a gyerekeket, ám ő mindig azt felelte ezekre: „Nem én erőltetem be őket, hanem mindig ott találtam őket” (Nelsen, 2013). A téves hitek és célok táblázata iránymutatást ad a megfelelő eszköz kiválasztásához. Amint a szülő/pedagógus felismeri a gyermek téves hitét, ki tudja választani a megfelelő módszert a nevelésre, fegyelmezésre. (I. táblázat)

4.4.3. Logikus és természetes következmény

Ez a kettő módszer alkalmas arra, hogy a gyermek megtanulja, a tetteinek következménye van. A természetes következmény úgy neveli a gyermeket, hogy felnőtt nem avatkozik közbe. A pedagógusnak vagy a szülőnek annyi feladata azonban mégis van, hogy kitartó és időt hagy arra, hogy a módszer kifejtse a hatását. Ehhez nagyfokú türelemre és önuralomra van szükség a felnőtt részéről. Ezzel a módszerrel a gyermek maga tapasztalja meg a következményt, és saját maga jut el a megoldáshoz is, illetve ezen keresztül a megelőzéshez.

A logikus következmény alkalmazásánál közreműködik egy felnőtt is. Az elv most is az, hogy a tetteknek következménye van. Mivel itt felnőtt közbelépéséről van szó, óvakodni kell attól, hogy ne váljon büntetéssé a logikus következmény. Épp ezért a pozitív fegyelmezés ezt a módszert úgy ajánlja, hogy azt megfelelő mérlegelés előzze meg, és a gyermek ne megbűnhődjön azért, amit tett, hanem tanulni tudjon belőle (Nelsen, 2013).

4.4.4. Koncentráljunk a megoldásra

Napi szinten sok-sok problémával találkozhat a pedagógus a csoportjában. Ezek a megoldandó helyzetek remek alkalmat teremtenek arra, hogy gyakorolja gyerekekkel együtt a helyes problémamegoldást. Ez sok esetben nem egyszerű a felnőttek, a gondolkodását kell megváltoztatni. Viszont nagyon fontos, hogy a gyermekkel együtt keresi a pedagógus a megoldást, hisz azt utána a gyermek könnyebben el is fogadja, mert neki is része volt a kigondolásban, megtalálásban (Nelsen, 2013).

4.4.5. Érdeklődő kérdések

A pozitív fegyelmezés nagy hangsúlyt fektet a megfelelő kommunikációra. Azt vallja, hogy a gyermek képes maga kigondolni a megoldást, a döntéseket meghozni, a pedagógus feladata a gyermeket mindig figyelmesen meghallgatni, és ha szükséges, érdeklődő kérdésekkel hozzásegíteni a megoldáshoz.

4.4.6. Bátorítás

A pozitív fegyelmezés azt tanítja, hogy a helytelenül viselkedő gyermeknek biztatásra és bátorításra van szüksége, mivel ezzel megszüntethető a nem kívánt viselkedés motivációja. Ám a gyakorlat azt mutatja, kevés felnőtt ismeri a hatékony biztatást, bátorítást. Ennek egyik része, hogy a büntetés erejében bíznak, a másik pedig az, hogy a felnőttek általában nem néznek a viselkedés mögé, ezért a fegyelmezetlen viselkedést nagyon negatív dologként élik meg. A bátorítással elültetjük a gyermekben annak a gondolatnak a magját, hogy értékes, ügyes, befolyásolni tudja az életét. A módszer egyik alapgondolata, hogy a gyermekeknek dicséret és kritika helyett bátorításra van szüksége. Vajon mi a gond a dicsérettel? Rövid távú hatása nyilvánvaló, a gyermek a dicséret hatására örömtelivé, büszkévé válik. Hosszú távon azonban egy külső személytől való függést erősít. A bátorítás növeli a gyermek önbizalmát, önállóságát (Nelsen, 2013).

4.4.7 Csoportgyűlés vagy osztálygyűlés

A pozitív fegyelmezés hasznos technikája a csoportgyűlés, amely lehetőséget teremt a gyerekeknek olyan készségek elsajátítására, mint az együttműködés, felelősségtudat, önfegyelem, problémamegoldó készség, találékonyság. Alkalmazása során a gyerekek megtapasztalják, ho-

gyan találják meg társaikban a jót, hogyan lehet a problémákat úgy megoldani, hogy az elfogadható legyen mindenkinek. A gyerekek sok jó ötlettel rukkolhatnak elő, főleg némi bátorítás után, amellyel megelőzhető lesz a probléma újbóli kialakulása (Nelsen, 2013). Mivel az óvodás korú gyermek is észreveszi és értékeli, ha partnernek tekintik, ezért a közösen kidolgozott ötletekkel, együtt meghozott döntésekkel hatékony és sikeres a megoldások keresése, ezáltal a fegyelem megtartása, és a fegyelmeztelenség megelőzése.

4.5. Pozitív fegyelmezés hatása

4.5.1. Amikor a kirakós darabjai összeállnak

A pozitív fegyelmezés módszereinek a hatása hosszú távon érezhető igazán. A pedagógustól kitartást kíván, és sokszor nem egyszerű a berögzült, megszokott eszközöktől eltérni. Fontos, hogy a pedagógus megfelelő stílussal és hozzáállással használja a technikákat, pozitívan álljon a gyermek mellett, tekintse őt egyenrangúnak. Sosem felejtheti, hogy a gyermek fő célja, hogy tartozzon valahova, és fontosnak érezze magát, ezért a viselkedését mindig ez alapján lehet megítélni. A gyermeknek mindig tudni kell, hogy őt fogadja el a pedagógus, önmagáért, feltétel nélkül, és nem a viselkedése alapján határozza meg.

4.5.2. Hogyan fegyelmez a Pozitív fegyelmezés?

Ez a módszer elsősorban a gyermek személyiségét alakítja úgy, hogy képes legyen önmaga megoldani a problémákat, ezáltal lehetőséget ad, hogy az ne ismétlődjön meg újra. Olyan irányba formálja a gyermeket, hogy nem lesz szüksége a helytelen viselkedésre, hisz a feltétel nélküli elfogadás, a tisztelet, a partneri viszony a mindennapok részévé válik. A hibákat nem büntetéssel torolja meg, helyette a tanulási lehetőséget hangsúlyozza, így a gyermek elkerüli azt az ördögi kört, amelybe kerülhet a büntetés módszere által. (Helytelen viselkedés-büntetés-dac, bosszú-újabb helytelen viselkedés.)

4.5.3 Pozitív fegyelmezés közösségi szerepe

A pozitív fegyelmezés technikáit alkalmazó felnőtt emberséges, kedves, de határozott módon irányítja a gyermekeket. A rendelkezésre álló eszközök segítségével olyan csoportot tud létrehozni, amely hatékony problémamegoldó képességű, megfelelő önértékeléssel rendelkező, jó önbizalmú gyerekekből áll. Ők a konfliktusaikat képesek rendezni a pedagógus segítségével, nem menekülnek a problémák elől. A nevelő a kitartó munkájával eléri, hogy a gyermekek

tisztelik egymást és a felnőttest, és felismerik egymásban a jót, ami a közösségépítéshez szorosan hozzátartozik. Ismerik a szabályokat, tudják, hogy szabadon mozoghatnak a meghatározott keretek között. Mivel az óvodás korú gyermeknek erre szüksége is van, így biztonságban is érzik magukat a csoportban. Ha jól érzi magát a gyermek, érzi, hogy tartozik valahova, a fegyelmezetlenség szükségtelenné válik.

5. KUTATÁS

5.1. Vizsgálati anyag és módszerek

A témát több oldalról közelítettem meg. Szerettem volna alapos vizsgálódást végezni, hogy minél jobban el tudjak mélyedni benne. Ezért készítettem egy interjút a pozitív fegyelmezés módszer hazai trénerével, illetve kettő kérdőívet használtam, amiből egyik a szülőknek, másik pedagógusoknak szólt.

Az interjút Bariné Kazai Zsuzsannával készítettem, aki Montessori pedagógus és a Pozitív Fegyelmezés módszer hazai tréner, a Pozitív Fegyelmezés honlap üzemeltetője, tulajdonosa. Az interjú szóbeli kikérdezéssel, online találkozó alkalmával készült. Strukturált interjút készítettem, a kérdéseket meghatározott sorrendben tettem fel, a válaszokat leírtam. Az interjú kezdetekor röviden beszéltem a szakdolgozat témájáról, majd felhívtam az interjúm alanyának figyelmét, hogy a válaszait csak a szakdolgozatom megírásához használom fel.

A kérdőíves felmérés nyitott és zárt kérdésekből tevődött össze. A vizsgálatot 2023 szeptember és október között végeztem, a kérdőívek elektronikusan, online módon, google űrlapok alkalmazásával készültek. Viszonylag kevés kérdésből álló, rövid, de lényegre törő kérdéseket tartalmazó felmérést végeztem, valamint, mivel a névtelenséget biztosítva önkitöltős kérdőívet használtam, bízom benne, hogy elég kitöltő lesz, akik őszintén válaszolnak a feltett kérdésekre. A folyamat gyorsítása és a megbízhatóság érdekében a kérdőíveket célzott helyekre, pedagógusokból álló csoportoknak, szülői közösségeknek juttattam el, interneten keresztül.

5.2. Interjú

A korszerű fegyelmezési technikák közül számomra a Pozitív Fegyelmezés tartalmazza azokat az elemeket, amelyekkel én azonosulni tudok. Ezért a tervezett interjút egy olyan személlyel készítettem 2023. október 11. napján, aki hiteles közvetítője ennek a módszernek. Ő Bariné Kazai Zsuzsanna, Pozitív Fegyelmezés tréner, aki több éve oktatja már a szülőknek és a pedagógusoknak is a módszer használatát, és képezése alapján szülőoktatókat is képezhet.

Interjúalanyom 2004-ben Nigériában egy nemzetközi iskolában tanított. Továbbképzésben vett részt, ahol a multidiszciplináris tanulmányai alatt tankönyvként került a kezébe a pozitív fegyelmezésről szóló könyv, ami megtetszett neki, és ki is próbálta az olvasottakat. Amerikában

élő ismerősök segítségével, e-mailen keresztül, telefonhívások lebonyolításával felkereste Jane Nelsent és Lynn Lottot, és megkezdte náluk a kettő éves tanulmányait. Elvégezte a képzéseket, lépcsőfokonként jutott feljebb és vált trénerre. Hozzátette, amikor ő kezdte tanulni a módszert, ő volt a második nemzetközi tanuló, egy mexikói pszichológus mellett, és sokáig Európában ő volt az egyedüli tréner. Hazánkban jelenleg is neki van egyedül képesítése trénernek lenni, és szerencsésnek érzi magát, hisz dolgozott óvodában, tanított általános és középiskolában is, tehát minden korosztályban kipróbálhatta a módszereket. Nigériában kezdte el oktatni a pedagógusokat majd a szülőket, később oktatott Angliában is, 2010-ben, miután Magyarországra érkezett, itt is belevágott, egy kedves ismerőse javaslatára. Zsuzsanna elmondta, hogy abban az időben nem volt egyszerű Magyarországon elkezdni, kritikák, sőt támadások érték. Leginkább olyan kérdések vetődtek fel, hogy lehet egy fegyelmezés pozitív, miként lehet gyereket nevelni büntetés és dicséret nélkül? Úgy érezte akkor, Magyarország még nincs erre felkészülve, de végül nem adta fel, és a szülők tanítása után a pedagógusok oktatásába is belekezdett.

Zsuzsanna egy rövid áttekintést adott a módszer filozófiai háttéréről. Elmondta, hogy Adler és Dreikurs munkásságára épül, amit Jane Nelsen és Lynn Lott, akik Adler rajongók, úgy fogalmaztak át, hogy könnyen érthetővé váljék bárki számára. Tartalmazza Adler alapelveit, mely szerint az ember alapvető igénye, hogy fontos, szükség van rá, jelentős. A kötődés érzése is nagyon fontos. Ha ezen érzések hiányoznak, a gyermek téves célok kitűzésével próbálja megszerezni őket. Ezért lényeges, hogy mindig a viselkedés mögötti okot nézze a felnőtt, és ne magát a viselkedést. Ezen felül Dreikurs kidolgozta tanulmányok, megfigyelések által, hogy a gyerekek együttműködését nem jutalmazással érdemes megszerezni, hanem bátorítással, ösztönzéssel, hogy ezzel a belső motiváció kialakuljon. A pozitív visszajelzés is fontos elem, hisz azzal lehet a gyermekben lakó jót felszínre hozni.

Zsuzsanna kifejtette, hogy a pozitív fegyelmezés a viselkedés mögötti okokra koncentrál, és ha az megvan, a megfelelő módszerrel, ami nem minden esetben ugyanaz, lehet megfelelően orvosolni az esetleges fegyelmeztelenséget. Példákkal magyarázta el az állítását, mely szerint, amennyiben egy gyermek téves hite az, hogy csak akkor szerethető, akkor jó, ha mindenki rá figyel, tehát extra figyelmet igényel, ott az együtt töltött minőségi idő lehet a jó módszer. Ha egy gyermeknél hatalmi harc áll fenn, tehát azt gondolja, ő akkor jó, akkor képes, ha az van, amit ő akar, akkor nála az a módszer válik be, ha a saját személyi erejét használja, és bevonják a probléma megoldásába. Akár úgy, hogy hogy megengedik neki, hogy beleszólása legyen a vele kapcsolatos dolgokba.

Interjúalanyom elmondta, hogy a módszer születéstől fogva alkalmazható, és a felnőtt kapcsolatokban is használható, hisz az alapvető emberi igények, amiket Adler megfogalmazott és a kötődés vágya soha nem szűnik meg.

Kifejtette, hogy a Pozitív fegyelmezés egy kirakós játék, és akkor mutatkozik meg igazán, ha minden elem a helyére kerül. Ha neki egy darabkáját ki kellene választani, ő családi megbeszéléseket, az osztálymegbeszéléseket választaná, mert ezek a megbeszélések egyszerre tanítanak több olyan dolgot is, amelyek a pozitív fegyelmezés listáján vannak, azon a listán, amely a gyerekeknek tanítani kívánt készségekről, képességekről szól. Ez a lista a jövő listája, amely az utat kijelöli szülő és pedagógus számára is.

Kérdésekre elmondta, hogy mindenkinek ajánlja a módszert. Szülőknek, pedagógusoknak, gyerekekkel foglalkozó szakembereknek egyaránt. Hozzátette, hogy a speciális igényű gyermekeknél is működik, hisz az alapvető emberi igényekre és a kötődésre nekik is szükségük van, annak ellenére, hogy a speciális nevelési igényű gyermekek viselkedéskultúrája olyan széles skálán mozog, hogy akár a szülő, akár a velük foglalkozó felnőtt azt gondolja, hogy ez nem így van. Felhívta a figyelmet azonban arra, hogy ezeknél a gyerekeknél jelen levő, állapotukból adódó ártatlan viselkedést használhatják a téves célok elérésére, ezért a szülőknek ez egy egyedülálló probléma, hogy a viselkedések között különbséget tegyenek. Saját tapasztalata ugyan nincs az atipikus fejlődésű gyermekekkel, de nemzetközi tapasztalatokról tudomása van, kollégái által. Ők alkalmazzák a módszert sajátos nevelési igényű gyermekeknél, és van pozitív fegyelmezés tréner, aki maga is ADHD-s, és olyan kollégája is van, akinek a gyermeke autizmus spektrumzavarral él. Az ő visszajelzéseik pozitívak. Úgy véli, a pozitív fegyelmezés nem gyógyír, de extra segítség, mankó lehet abban, hogy a viselkedés mögötti okot megértse a felnőtt, mert ha ez megvan, sokkal nyugodtabban tud állni a problémához.

Zsuzsanna azt vallja, hogy a módszerhez nyitottságra van szükség, hisz megváltozik a nézőpont abban az esetben, amikor valaki használni kezdi. A felnőttnek ki kell szélesíteni a látókörét, mivel több kérdésre is meg kell találni a választ. A pozitív fegyelmezésben nincs büntetés, miért nincs büntetés, mi a büntetés hosszú távú káros hatása, nincs jutalmazás és dicséret, ezek miért nem jók, a logikus következmény micsoda és hogy alkalmazható helyesen, ezeket megtanulni, elfogadni, csak nyitottság kérdése.

Szerinte a módszer használatával a csoportokban az együttműködés, az egymás felé fordulás, az egymásra figyelés nagyon erős lesz. Nagy fordulópontnak tekinti azt amikor a gyerekek megértik, hogy egy probléma megoldásánál nem büntetni fogja őket a felnőtt, nem bántani, hanem együtt megkeresni a megoldást, és megelőzni a probléma ismétlődését. Ezáltal tanít a

módszer problémamegoldó készséget, szociális készségeket fejleszt és jó jellemvonást alakít ki.

A módszer nemzetközi szintűvé forrta ki magát, arab, afrikai, európai országok alkalmazzák, és amin meglepődtek, hogy Kína is nyitott a módszer felé. Magyarországon nem készült kutatás azzal kapcsolatban, hogy hányan alkalmazzák, ismerik a módszert. Annyit azonban elmondott Zsuzsanna, hogy Budapesten van olyan önkormányzat, a 16. kerületben, ahol minden óvodában van olyan óvodapedagógus, aki az önkormányzat jóvoltából megismerkedhetett a módszerrel. Arra vonatkozó információja nincs, hogy mennyien használják a mindennapokban. Viszont nagy dolognak tartja, hogy az ELTE a Pozitív Fegyelmezés könyvet betette a pedagógusképzésben a javasolt könyvek közé.

Kérésre Zsuzsanna konkrét példát is hozott, amellyel bemutatja a pozitív fegyelmezés egy technikáját. Egy általános iskolás gyermekről szól a történet, aki becsengetés után mindig késve ér az órára, először büntet a pedagógus: mindig ő törli le a táblát óra után, nem mehet ki szünetre, beír a füzetébe, elküldi az igazgatóhoz, de nem működik semmi. Ezután kapta az ötletet a tanár, hogy kérdezze meg a gyerekeket, de ők szintén ezeket mondták, sőt, durvábbakat is. Majd a pozitív fegyelmezés egyik alap gondolatával folytatták, mely szerint nem büntetés a cél, hanem a probléma megoldása, megelőzése. Tehát ne büntetésre és megalázásra koncentráljanak. Ekkor már kreatív megoldások születtek, amely sikerre vezette a gyermeket. Egy másik példa, szintén Zsuzsanna saját tapasztalata, a pozitív megnyugvási idő szükségessége. Ekkor a gyermeket a helytelen viselkedés miatt nem elkülönítik, hanem kap időt lenyugodni. A problémát pedig akkor beszélnek meg, amikor már nem a hüllő agy tombol a gyerekben és felnőttben egyaránt, hanem a racionálisan tud mindkét fél gondolkodni. Amennyiben a gyermek jó példát lát maga előtt, egy idő után önállóan alkalmazza ő is a környezetében.

Interjúalanyom elmondta, ha valakit érdekel a módszer és szeretne megismerkedni vele, első lépésként érdemes a könyvet elolvasni. Honlap is működik, angolul és magyarul is, jelen van a közösségi médiában is, van Facebook oldal, és egy csoport is, ahol azoktól lehet tanácsot kérni, akik már ismerik és használják a módszert. Zsuzsanna elérhető bárkinek, biztat mindenkit, hogy bátran keressék, ha kérdésük van.

5.3 Kérdőíves kutatásom eredményei

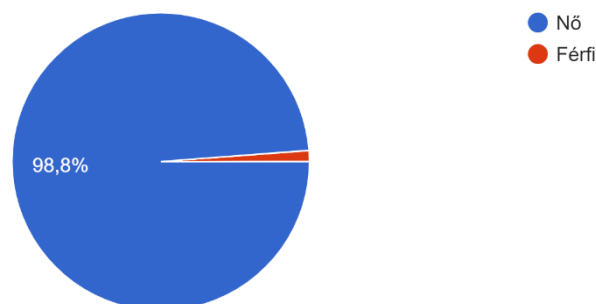
A szakdolgozat elkészítéséhez összeállított kérdéseket pedagógusoknak és szülőknek is feltettem. A kettő kérdőív némileg eltér egymástól, azonos kérdések mellett található olyan, ami vagy az egyik, vagy a másik kitöltő csoportnak szól. Érdekesnek találom a kérdéseket több szempont alapján megvizsgálni, ezért is döntöttem úgy, hogy kettő külön kérdőívet készítek. A kérdések rövidek, jól érthetőek, a kérdőív nem áll túl sok kérdésből, de elegendőből ahhoz, hogy a megfogalmazott kérdéseimre választ kapjak. A pedagógusoknak szánt kérdőívet 168 fő töltötte ki, a szülőknek címzettet pedig mindössze 83 fő. Ebből arra következtetek, hogy az óvodapedagógusok körében fontos kérdéseket tettem fel, olyan kérdéseket, amelyek az óvodai élet mindennapjait befolyásolják. Ám a szülők nem voltak ennyire nagy számban motiváltak a kérdőív kitöltésére, ezért azt gondolom, kevésbé foglalkoztatja őket a fegyelmezés témaköre, vagy legalábbis nem olyan mélységben foglalkoznak vele, mint az óvodapedagógusok.

5.3.1 Óvodapedagógusok számára készített kérdőív elemzése

A pedagógus kitöltők mintacsoportjában a nemek eloszlása a következő volt: 166 válaszadó közül 164 nő (98,8%), és 2 férfi (1,2%). (1.ábra)

1. ábra:
Nemek eloszlása

1. AZ Ön neme?
166 válasz

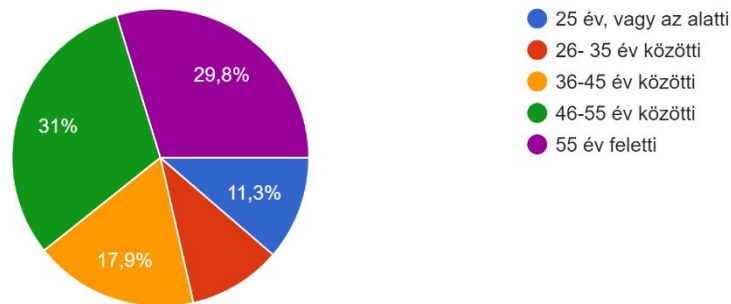

A megkérdezettek 31%-a (52 fő) 46-55 év közötti, 29,8%-a (50 fő) 55 év feletti, 17,9%-a (30 fő) 36-45 év közötti, 11,3%-a (19 fő) 25 éves vagy az alatti, 10,1%-a (17 fő) 26-35 év közötti volt. (2. ábra)

2. ábra:
Életkor eloszlása

2. Kérem, adja meg, melyik életkori sávba tartozik?

168 válasz

II. táblázat: Nemek és életkor eloszlása

nem	kor	fő	%
nő	25 év alatt	18	11
nő	25-35 év	16	10
nő	36-45 év	30	18
nő	46-55 év	51	30
nő	55 év felett	49	29
férfi	46-55 év	1	1
férfi	55 év felett	1	1
nem nélküli	26 év alatti	1	1
nem nélküli	26-35 év	1	1
	összesen	168	100

A táblázatból látható, hogy a nemek és az életkorok aránya a két legmagasabb életkorú nők esetében szinte azonos volt, és ugyanez mondható el a kettő legalacsonyabb korosztályú nők csoportjáról is. A férfi kitöltők száma elenyésző volt, mindössze kettő fő, ez arra enged következtetni, hogy az óvodapedagógusi pályán a nők nagy többségben vannak. (2. táblázat)

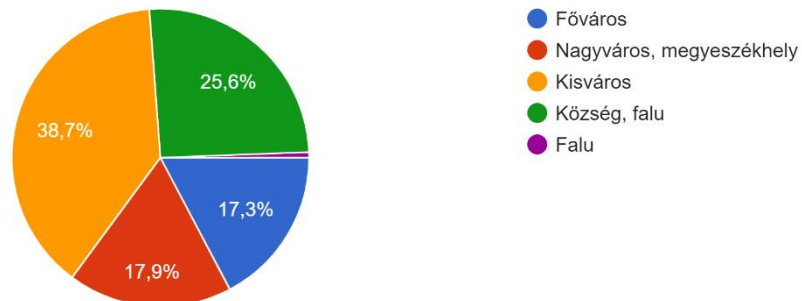
A következő diagram azt ábrázolja, hogy a kitöltők milyen típusú településen helyezkedő óvodában dolgoznak. 168 válasz érkezett, a következő eredményeket mutatva: válaszadóim közül a legtöbben kisvárosi óvodában dolgoznak, 65 fő (38,7%). 43 fő (25,6%) községben, faluban, 31 fő (18%) nagyvárosban, megyeszékhelyen, míg 29 fő (17,3%) a fővárosban lévő intézményben dolgozik. (3. ábra)

3. ábra

Az óvodák településenkénti eloszlása

3. Milyen településen található az Ön intézménye?

168 válasz

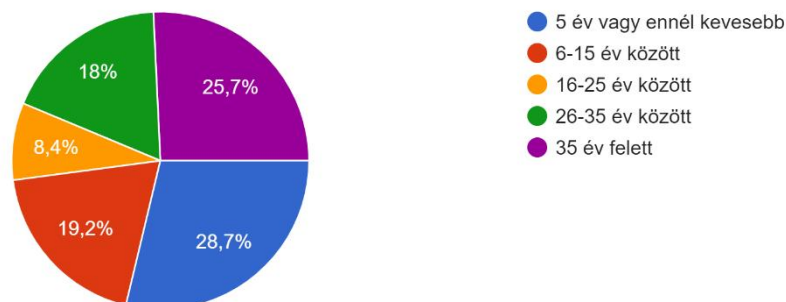
A válaszadók legnagyobb százaléka 5 vagy annál kevesebb éve dolgozik óvodapedagógusként, 28,7%-a (48 fő), 25,7%-a (43 fő) több, mint 35 éve, 19,2%-a (32 fő) 6-15 év között, 18%-a (30fő) 26-35 év között, míg 8,4%-a (14 fő) 16-25 év között. (4.ábra)

4.ábra

Óvodapedagógusként ledolgozott idő

4. Hány éve dolgozik óvodapedagógusként?

167 válasz

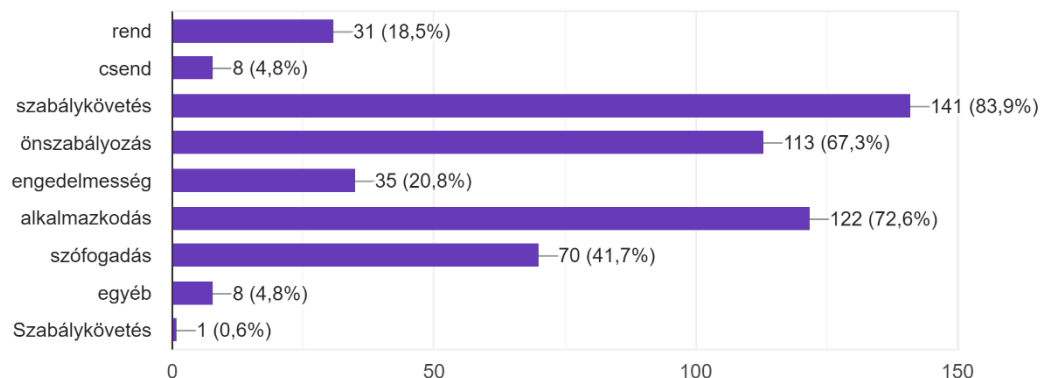
A következő ábrán láthatjuk, miképp definiálják a pedagógusok a fegyelem fogalmát. 168 válaszadó volt, több lehetőséget is bejelölhettek. A kitöltők többsége, 141 fő (83,9%) szabálykövetésre, 122 fő (72,6%) az alkalmazkodásra, 113 fő (67,3%) az önszabályozásra. Legkevesebben a szabálykövetést jelölték, 1 fő (0,6%), és a csendet 8 fő (4,8%), valamint szintén 8 fő (4,8%) jelölte be az egyéb lehetőséget. 31 fő (18,5%) jelölte a rendet, és 35 fő (20,8%) az engedelmisséget. A válaszadók kicsit kevesebb, mint fele, 70 fő (41,7%) jelölte be a szófogadást. Úgy gondolom a válaszok alapján, hogy az óvodapedagógusok többségének ugyanazt jelenti a fegyelem. (5. ábra)

5. ábra:

A fegyelem definíciói óvodapedagógus szemmel

5. Kérem jelölje, Ön szerint mi a fegyelem. Többet is jelölhet.

168 válasz

A válaszadók túlnyomó többségben azt válaszolták a kérdésekre, hogy szükség van a csoportjukban fegyelmezésre. 167 válasz érkezett. (3. táblázat)

III. táblázat

Szükség van-e óvodai fegyelmezésre?

Igen, szükség van rá	161 fő	96,4%
Nincs szükség rá	6 fő	3,6%

Az eredmény azt mutatja, hogy napi szinten, 34% (55 fő), és napi szinten többször 40,1 % (65 fő) van szükség fegyelmezésre, ez jelentős része a beérkezett 162 válasznak. 26 fő

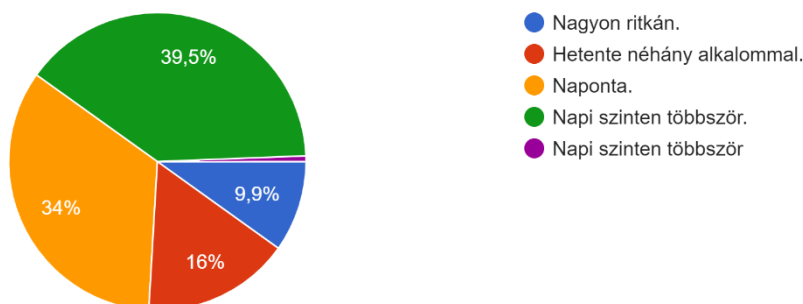
(16%) szerint hetente néhány alkalommal, 16 fő (9,9%) szerint pedig nagyon ritkán szükséges fegyelmezni. (6.ábra)

6. ábra:

A fegyelmezés gyakoriságának szükségessége

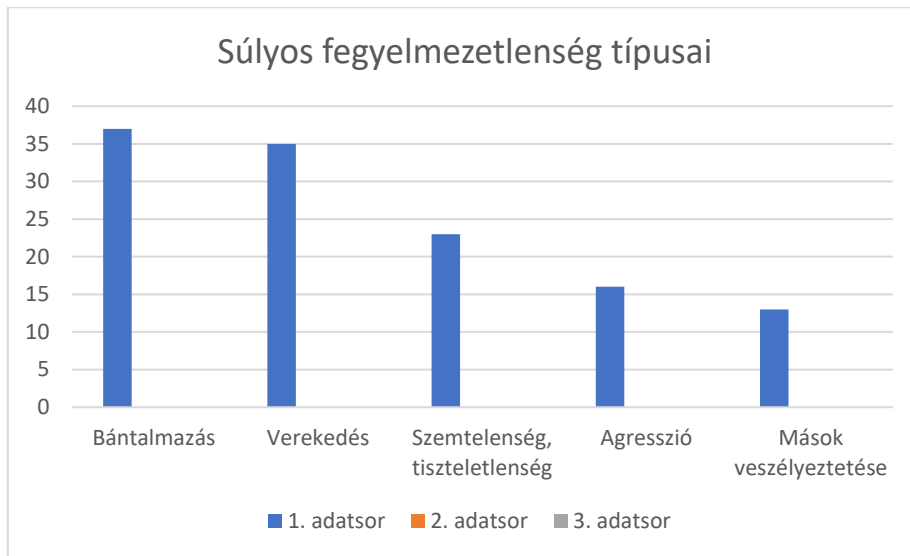
7. Amennyiben az előző kérdésre igennel válaszolt, kérem adja meg, milyen gyakran van szükség fegyelmezésre?

162 válasz

A következő kérdésem arra irányult, vajon mit tartanak az óvodapedagógusok súlyos fegyelmezetlenségnek? Egy teljesen nyitott kérdést tettem fel, szerettem volna, ha saját szavaikkal írják le a gondolataikat. 156 válasz érkezett, én ezt jó eredménynek értékelem. A válaszokat google táblázat segítségével, szűrők használatával elemeztem, valamint tartalmi elemzést is végeztem. Több egy szavas válasz érkezett, és néhány hosszabban kifejtett vélemény is. A jellemző azonban a röviden megfogalmazott válasz volt. Több kitöltő írt le olyan véleményt, amelyben nemcsak egy, hanem akár kettő-három viselkedési formát is fegyelmezetlenségnek írt le. A legjellemzőbb válasz a bántalmazás volt, amelyet legalább 37 válaszadó írt le. Ebbe a verbális és a fizikai bántalmazást is beleértették a válaszadók. Nagy számot ért el a verekedés is (35), az agresszió társakkal és pedagógusokkal szemben (16), szemtelenség és tiszteletlenség (23), mások veszélyeztetése (13), és a szokások, szabályok figyelmen kívül hagyása (12). (4. táblázat)

IV. táblázat

Azonban, ha a verekedést, bántalmazást, agressziót, mások veszélyeztetését egy csoportba soroljuk, hisz szorosan kapcsolódnak egymáshoz, elmondhatjuk, hogy a válaszadók több, mint fele az agresszió valamilyen formáját tartja a legsúlyosabb fegyelmezetlenségnek. Ezenkívül a következő válaszokat adták még a kérdőív kitöltői: feleselés, hangoskodás, kérések szándékos figyelmen kívül hagyása, csúfolódás, gúnyolódás. Egy-egy válaszadó a helytelen étkezést, öntörvényűséget, nevetlenséget, és a hisztit is ebbe a kategóriába sorolja, és leírták még azt, hogy fegyelmezetlen a gyermek amennyiben direkt mást csinál, mint kellene, többszöri beszélgetés után is fegyelmezetlen, a gyerekek nem figyelnek egymásra, nincs együttműködés a felnőttel, figyelmetlen foglalkozás közben, kineveti a felnőttet, vagy csúnyán beszél, akkor szintén fegyelmezetlen. Egy válaszadónál talákoztam ezektől eltérő véleménnyel. Az ő válasza arra a kérdésre, hogy mit tart a legsúlyosabb fegyelmezetlenségnek, a következő:

Semmit. A gyerekek természetükből adódóan tesztelik a határaikat és a fegyelmezetlenség szó ezért elavult. A gyermek még nem tanulta meg önmagát irányítani és a szociális élet szabályait, de attól még nem fegyelmezetlen. Kitöltöttem a kérdőívet, de a szóhasználattal nem értek egyet. A gyermek nem feladata, hogy a felnőtt kénye-kedve szerint működjön, maga a fegyelmezés pedig erre lenne való.

Egy válaszadó furcsának tartotta a kérdést, szerinte így olyan, mintha nem óvodáról, hanem börtönről beszélnék, mégis hozzátette, hogy fegyelmezettséget vár a gyerekektől nem szereti, ha a kérése ellen mennek, és ha ez többször előfordul, következménye lesz, és a gyermeknek meg kell tanulnia, hogy a tetteinek mindig következménye van.

Egy pedagógus véleménye szerint nem fegyelmezetlenségről beszélünk, hanem sajátos nevelési helyzetekről, amelyet kezelni megézés utáni módszerrel és szeretettel lehet.

Látható, hogy a válaszadó pedagógusok véleménye alapján a legsúlyosabb fegyelmezetlenség az agresszió valamilyen formája. Kevés azon válaszok száma, amelyben ez nem szerepel valamilyen formában, és elenyésző számú olyan válasz érkezett, amelyben nem szerepel a fegyelmezetlenség valamilyen formája.

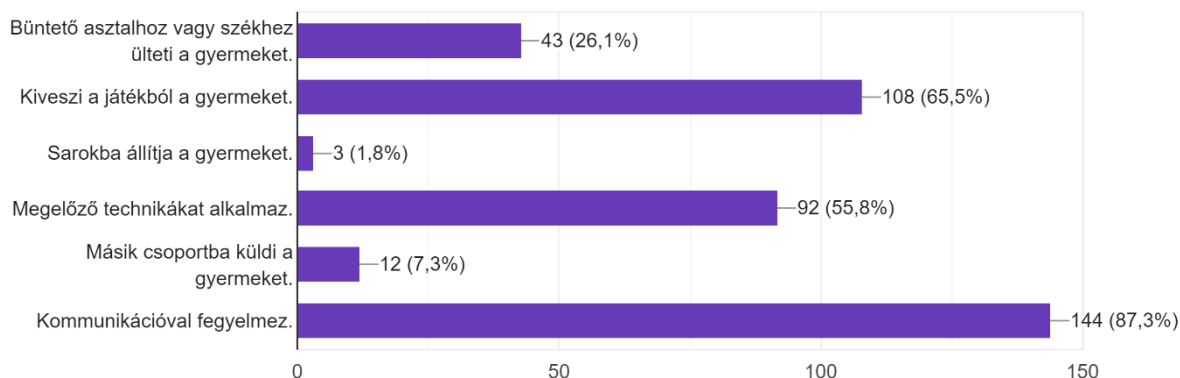
A következő kérdésem arra vonatkozott, hogy a pedagógusok milyen technikát alkalmaznak a fegyelmezetlenség megszüntetésére? 165-en válaszoltak erre a kérdésre, amiben több választ is be lehetett jelölni. Az ábrán láthatjuk, hogy a legtöbben, 144 fő (87,3%) kommunikációval fegyelmez, 108-an (65,5%) válaszoltak úgy, hogy kiveszik a játékból a gyermeket, 92 fő (55,8%) megelőző technikát alkalmaz, 43 fő (26,1%) leülteti a gyermeket büntetésbe, 12 fő (7,3%) másik csoportba küldi a gyermeket és 3 fő (1,8%) sarokba állítja. (7. ábra)

Ebből az a következtetés vonható le, hogy az óvónők nagy része először kommunikációval, kérdésekkel, meggyőzéssel, együttműködésre bírással tartják fenn a fegyelmet, de sokan vannak azok is, akik elvágják a fegyelmezetlenséget azzal, hogy kiveszik a gyermeket abból a szituációból, amelyben a fegyelmezetlenség bekövetkezett. A válaszadók több, mint fele alkalmaz valamilyen megelőző technikát, tehát nem hagynak utat a fegyelmezetlenség kialakulásának. A sarokba állítást és a másik csoportba küldést kevesen választották, de vannak még pedagógusok, akik ezekkel a módszerekkel élnek, a büntetőszéket, asztalt viszont a válaszadók majdnem fele használja. Ebből következik, hogy a korszerűtlennek nevezett fegyelmezési módok még jelen vannak az óvodákban.

7. ábra:

Fegyelmezetlenség megszüntetésének módjai

9. Büntetőszék, asztalhoz ültetés, sarokba állítás, játékból kivétel, másik csoportba küldés, kommunikáció, megelőző technikák, a tapasztalat sze..., kérem jelölje, természetesen többet is jelölhet.
165 válasz

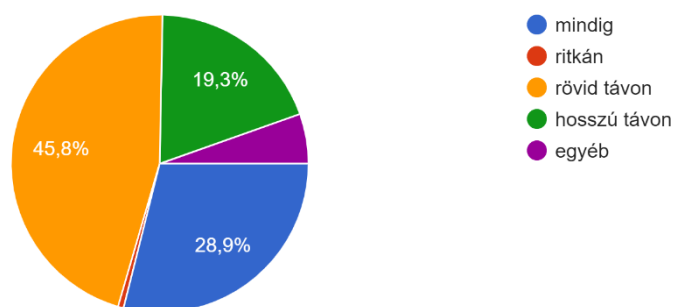
Ezután arra kerestem a választ, hogy az óvodapedagógusok által választott fegyelmezési módszer hatásos-e? 166 válasz érkezett, aminek közel a fele 45,8% (76 fő) szerint rövid távon, 1 válaszadó szerint ritkán hatásos. A válaszadók közül 28,9% (48 fő) mondta, hogy mindig, és 19,3% (32 fő) pedig, hogy hosszú távon beválik a fegyelmezési módszer. 9 válaszadó egyéb szavazatot adott. Ha összevetjük az eredményeket, azt láthatjuk, hogy az óvodapedagógusok közül azonos arányban vannak azok, akik szerint ritkán és csak rövid távon, illetve akik szerint mindig, vagy hosszú távon szünteti meg a fegyelmezetlenséget az általuk használt módszer. Figyelemfelkeltőnek tartom, hogy szinte egyforma az arány, jelentős azon pedagógusok száma, akik nem tudják a módszereikkel hatásosan megszüntetni a fegyelmezetlenséget (8. ábra).

8. ábra:

Az óvodapedagógus módszereinek hatékonysága a fegyelmezetlenség megszüntetésében

10. Az Ön által használt módszer megszünteti a fegyelmezetlenséget?

166 válasz

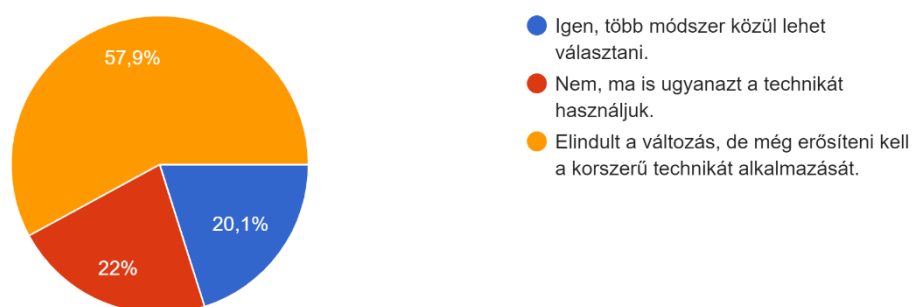
Szerettem volna megtudni, hogy az évek haladtával tapasztaltak-e változást a pedagógusok a fegyelmezési módszerekben? 164 válasz érkezett erre a kérdésre. A válaszadók 57,9%-a szerint (95 fő) elindult már a változás, 22% (36 fő) ma is ugyanazt a technikát használja, mint régen, és mindössze 20,1% (33 fő) mondja azt, hogy igen, ma már több módszer is rendelkezésre áll (9. ábra). Véleményem szerint az eredmény azt mutatja, hogy változás van jelen a témával kapcsolatban valóban, de még sok időnek el kell telnie ahhoz, hogy a korszerűbb módszerek ténylegesen beépüljenek a használatba.

9. ábra:

A fegyelmezetlenséget megszüntető módszerek változása

11. Pályája során tapasztalt-e változást a fegyelmezetlenség megszüntetésére szolgáló módszerek alkalmazásában?

164 válasz

Kíváncsi voltam arra, milyen egyéb módszereket ismernek a pedagógusok a fegyelmezetlenség megszüntetésére, elkerülésére. Teljesen nyitott kérdést alkalmaztam, és tartalmi elemzést végeztem. 58 válasz érkezett.

Ami kijelenthető, hogy a legtöbb válaszadó a kommunikációt írta le, mint eszközt a fegyelmezésre. Többen mondták a figyelem elterelését, a dicséretet, és a pozitív tettek kihangsúlyozását. A közös szabályok felállítását is leírták, illetve volt, aki kollégától kérne segítséget, pszichológustól, családsegítőtől, gyógypedagógustól. Érdekes, hogy sokféle válasz született, relaxáció, csengettyű, halk beszéd, halkító mondóka, a gyermek ismerete, pedagógus hozzáállásának megváltoztatása. Van, aki a negatív viselkedést próbálja figyelmen kívül hagyni. Drámajátékot is mondott 2 válaszadó, és a pozitív fegyelmezést is használják. Egy-egy pedagógus alkalmaz ölelőkört, gyógyító meséket, kommunikációs kártyát, és egy válaszadó írta le a jól megtervezett tevékenységeket is, mint fegyelmezési módszert. Egy nagyon részletes válasz született, mely szerint relaxációs zene, légzésgyakorlatok, gyermekjóga, néma oroslán, papírzsebkendő jóga, mandala színezés, kicsi nyomkodható tárgy, szabályozott küzdőjáték, labda vagy plüss boxolása, relaxációs mese, imagináció is része lehet a fegyelmezésnek. Szintén egy válaszadó fogalmazta meg, hogy jóra kell szeretni a gyermeket, a szeretetet, a meghallgatás csodákra képes.

Én azt a következtetést vonom le, hogy a pedagógusok törekednek a problémamegoldásra, és a büntetés helyett igyekeznek egyéb technikákat alkalmazni. a válaszok változatosságát nézve sok olyan módszer van, amivel dolgoznak. Úgy vélem, nem egy módszert használnak,

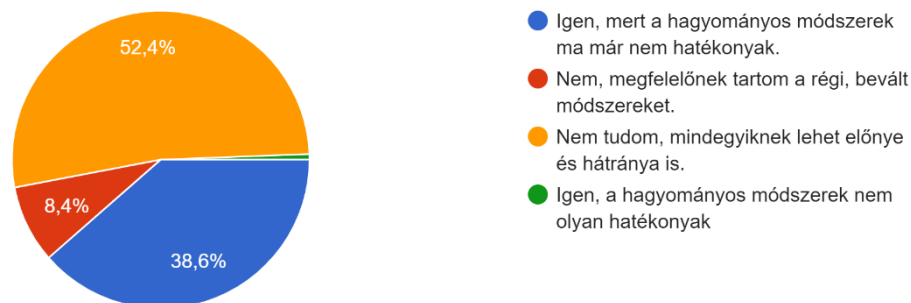
hanem szituációtól és a gyermek egyediségétől függően döntenek el, hogy épp melyik technikát alkalmazzák. (1. válaszgyűjtemény)

A következő kérdésem az volt, hogy szükség van-e korszerű technikákra a fegyelmezésben? 166 válasz érkezett. A válaszadók közül 65 fő (39,2%) szerint igen, 14 fő (8,4%) szerint nincs szükség. A kitöltők legnagyobb része 87 fő (52,4%) azt mondta, hogy nem tudja, a korszerű és hagyományos módszerek is lehet jó és rossz oldala is. Úgy vélem a válaszok alapján, hogy a legtöbb pedagógus úgy gondolkodik, hogy használ korszerű módszert is, de a régi, bevált technikákat is alkalmazza, helyzetétől és gyermektől függően. (10. ábra)

10. ábra:

Korszerű technikák szükségessége

13. Szükségét érzi-e a fegyelmezés során korszerűbb technikák alkalmazásának?
166 válasz

Érdekelt az is, mit gondolnak a pedagógusok a kommunikáció megelőző erejéről? A kérdésre 167 válasz érkezett. 118 (70,7%) bejelölés érkezett arra, hogy a gyermek személyiségétől függ, milyen módszer a hatékony. 71 (42,5%) kitöltést kapott az a lehetőség, hogy fontos a kommunikáció, de nem minden helyzetben elég. 21 (12,6%) válaszadó mondja, hogy elég a kommunikáció, és mindössze egy olyan válasz érkezett, mely szerint nem hatékony. (11. ábra).

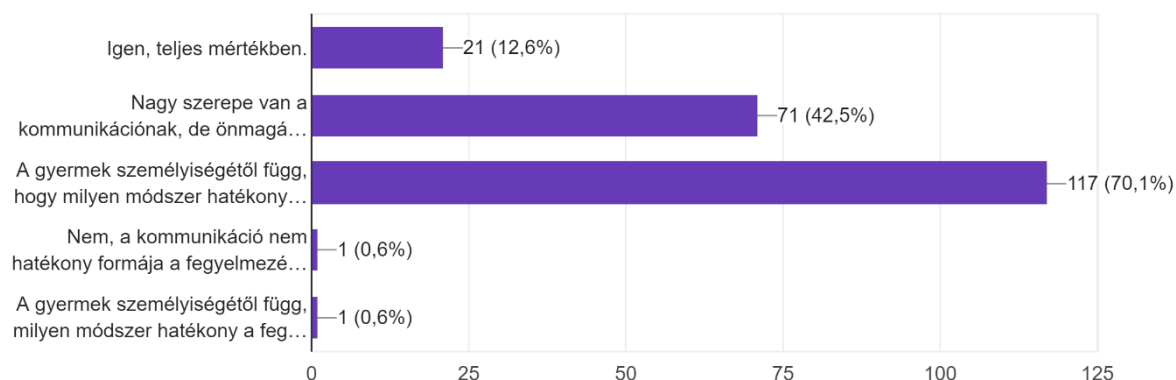
Döntő többségben vannak tehát azok a válaszadók, akik a kommunikáció mellett egyéb eszközt is használnak a fegyelmezéshez. Nyilván több esetben is előfordulhat ez, döntő fontosságú lehet a gyermek személyisége vagy a helyzet súlyossága.

11. ábra:

Kommunikáció megelőző hatása a fegyelmezésben

14. Mit gondol: a pedagógus gyermek felé intézett megfelelő kommunikációjával elejét lehet-e venni a fegyelmezetlenségnek?

167 válasz

Érdekelt, mit gondolnak az óvodapedagógusok a gyermekekkel közösen felállított szabályokról? 167 válasz érkezett. 125 fő (74,9%) szerint könnyebben betartják azokat, 6 fő (3,6%) szerint ez nem igaz, 36 fő (21,6%) pedig azt mondja, a szabályokat a felnőtt állítsa fel. (12. ábra)

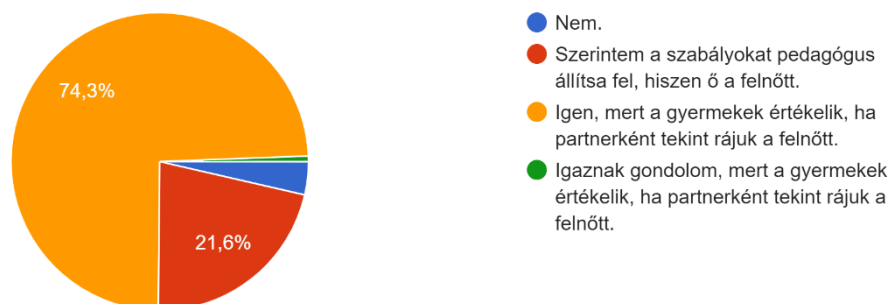
Arra következtethetünk, hogy az óvodapedagógusok nagy többsége tekint partnerként a gyermekekre, és egyenrangú félként kezelve hoznak közösen szabályokat.

12. ábra:

A pedagógus és gyermek által közösen hozott szabályok megítélése

15. Mi a véleménye arról, hogy a gyermekek a pedagógussal közösen hozott szabályokat szívesebben betartják?

167 válasz

Megkérdeztem az óvodapedagógusokat, ismerik-e a Pozitív fegyelmezés módszert? 166-an válaszoltak. A válaszadók több, mint a fele, 96 fő (57,8%) ismeri, és alkalmazza, 57 fő (34,3%) nem ismeri, 13 fő (7,8%) ismeri, de nem alkalmazza. (13. ábra)

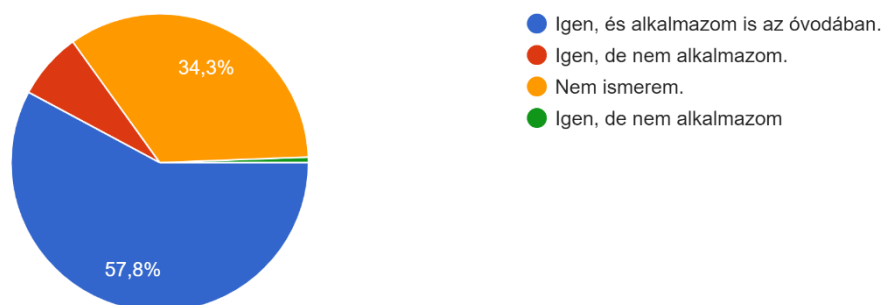
Ez az eredmény azt mutatja, hogy a válaszadók többsége ismeri, és pedagógiai munkája során alkalmazza is ezt a korszerű fegyelmezési technikát.

13. ábra:

A Pozitív fegyelmezés módszer ismerete

16. Ismeri Ön a Pozitív fegyelmezés módszerét?

166 válasz

A következő kérdésem arra vonatkozott, megismernék-e a módszert? 69 válasz érkezett, amely azt mutatja, hogy a válaszadók jelentős része, 59 fő (85,5%) kíváncsi a módszerre, míg 10 fő (14,5%) azt mondja, hogy nem, mert a saját módszere megfelelő. (14. ábra)

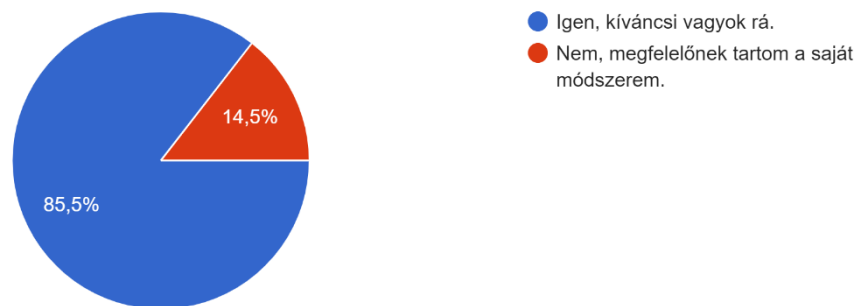
Úgy vélem az óvodapedagógusok nyitottak, és kíváncsiak a korszerű módszerekre, lehetőség esetén szívesen elsajátítanak új ismereteket.

14. ábra:

A Pozitív fegyelmezés módszerrel való megismerkedés igénye

17. Amennyiben az előző kérdésre nemmel válaszolt, ha lenne lehetősége, megismerkedne-e ezzel a módszerrel?

69 válasz

Az utolsó kérdésemben arra voltam kíváncsi, milyen véleménnyel vannak a Pozitív fegyelmezés módszerről azok, akik ismerik? 76 válasz érkezett. Mivel nyitott kérdés volt, tartalmi elemzést végeztem.

A válaszok döntő többségben különbözőek voltak. Változatos megfogalmazások születtek. Többen úgy nyilatkoztak, hogy hatékony módszer, ezt eltérő módon fejtették ki: jó módszer, jól alkalmazható módszer, kiemeli a gyermek erősségeit, célravezető, pozitív megerősítést ad a gyermeknek. Legalább három válaszadó azt írta le, hogy személyfüggő, kinél válik be, ketten azt is mondták, hogy nagy létszámú csoportban, ahol több BTMN vagy SNI diagnózissal rendelkező gyermek van, kevés ez a módszer. Ennek ellenpéldája lehet annak az egy kitöltőnek a válasza, aki azt mondta, autizmussal élő gyermeknél is beválik. Egy válaszadó szerint a legjobb módszer, ám csak akkor lehet hatékony, ha a pedagógus hiteles, a módszer szerinti mintát adja át az óvodásnak. A válaszokban megjelenik a közösen felállított szabályok pozitív hatása, a következetesség, kedves, de határozott vezetés, a megfelelő kommunikáció hasznossága, amelyek a módszer alapelemei. Ám elemzésem azt mutatja ki, hogy

ezek a válaszok vannak kevés számban. A válaszadók említik a sok dicséretet, amit a Pozitív fegyelmezés módszer nem alkalmaz. Volt olyan válasz is, amely szerint nem hatékony, más módszerrel kell a mai gyerekeket megfogni, illetve egy olyan megfogalmazás is érkezett, mely szerint mindig jön valaki, aki feltalálja a spanyolviaszt.

A válaszokból én azt a következtetést vonom le, hogy az óvodapedagógusoknak vannak elképzeléseik arról mit jelent a pozitív fegyelmezés. Mindannyian gondolnak róla valamit, ám Jane Nelsen és Lynn Lott által kidolgozott módszert kevesen ismerik pontosan (2. válaszgyűjtemény).

5.3.2 Szülői kérdőív elemzése

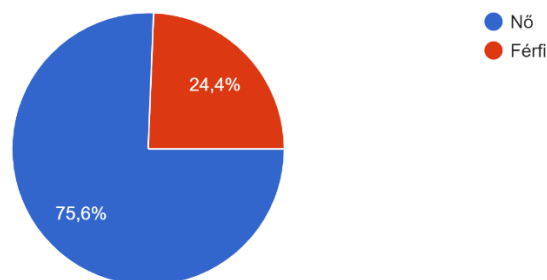
Az első, nemekre vonatkozó kérdésre 78 válasz érkezett. A válaszadók közül 59 fő nő (75,6%), 19 fő (24,4%) férfi. (1.ábra)

Észrevehető, hogy a gyermeknevelési kérdésekben még mindig a nők nyilatkoznak szívesebben.

1. ábra:

Nemek eloszlása

1. Az Ön neme
78 válasz

Az életkor a következő módon oszlott el a kitöltők között: a legtöbben a 36-45 éves korosztály tagjai közül töltötték ki, 30 fő (38%). A legkevesebb az 54 év feletti kitöltő volt, 2 fő (2,5%). 28 fő (35,4%) volt a 26 és 35 év közötti korosztályból. 5 fő (6,5%) 46 és 54 év közötti. (2. ábra).

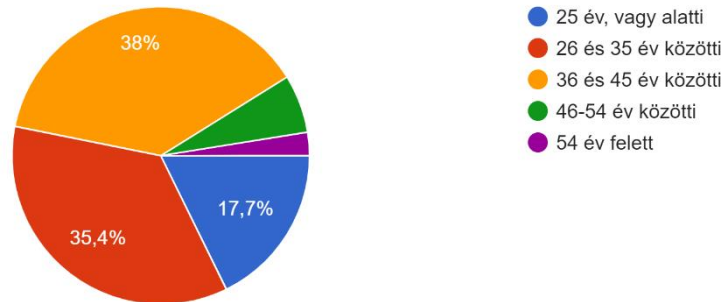
Ebből látszik, hogy az 54 év feletti korosztálynak kisebb létszámban van óvodás korú gyermeke, a fiatalabb korosztály ezért jóval több kitöltést tudott produkálni.

2. ábra:

Életkor eloszlása

2. Az Ön életkora

79 válasz

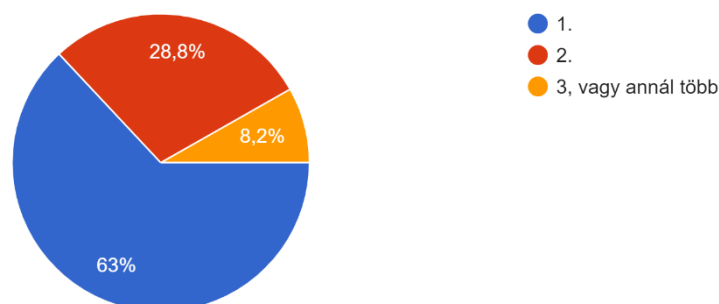
Kíváncsi voltam, hány óvodás korú gyermekük van a kitöltőknek. A válaszadók közül egyóvodába járó gyermeke van 46 főnek (63%). 21 főnek (28,8%) kettő, 6 (8,2%) főnek 3 vagy annál több gyermeke van. (3. ábra) Döntő többségben vannak tehát azok a válaszadók, akiknek 1 óvodába járó gyermeke van.

3. ábra:

Az óvodás korú gyermekek számának eloszlása

3. Hány óvodába járó gyermeke van?

73 válasz

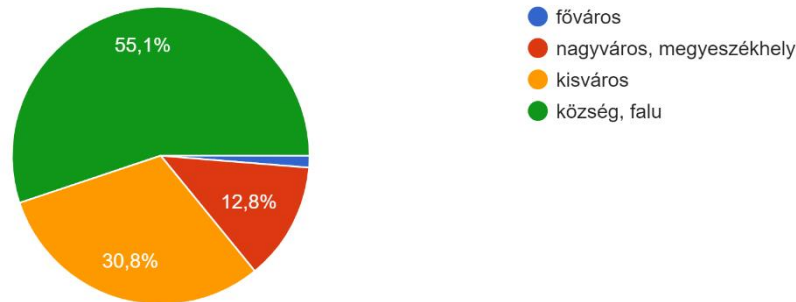
Érdekelt az is, hogy a válaszadók milyen típusú településen élnek? 78 válasz érkezett. A válaszadók több, mint fele 43 fő (55,1%) községben, faluban, 24 fő (30,4%) kisvárosban, 10 fő (12,8%) nagyvárosban, megyeszékhelyen, 1 válaszadó volt a fővárosból. (4. ábra) Érdekes látni, hogy mekkora különbség van a faluban élő és a fővárosban élő kitöltők száma között.

4. ábra:

Települések típusa

4. Milyen típusú településen él?

78 válasz

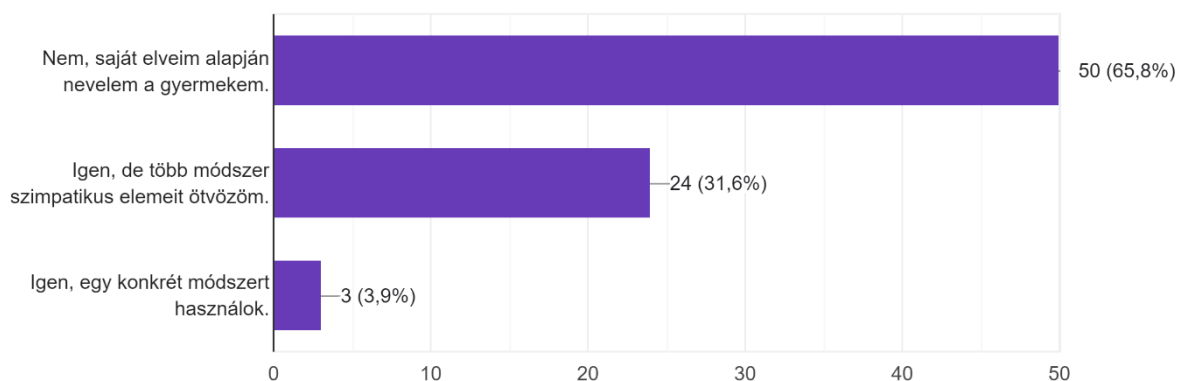
Megkérdeztem a szülőket, követnek-e valamilyen konkrét módszert a gyermekük nevelésében? 76 válasz érkezett. A válaszadók nagy többsége 50 fő (65,8%) a saját elveit használja. 24 fő (31,6%) több módszert ötvöz, 3 fő (3,9%) egy konkrét módszert használ. (5.ábra). Arra következtetek a válaszokból, hogy a szülőknek határozott elképzeléseik vannak a gyermekek neveléséről, és úgy vélik, az a jó, ahogy ők csinálják.

5.ábra:

Nevelési módszerek

5. Gyermeke nevelése során követ-e valamilyen konkrét módszert, vagy stílust?

76 válasz

A következő kérdésem az volt, hogy szükséges-e fegyelmezni? 78 választ kaptam. A válaszadók közül 1 fő (1,3%) mondta azt, hogy nem. Elsőprő többségben vannak azok, akik szerint igen, szükséges. 38 fő (48,7%) szerint situációtól függ. 30 fő (38,5%) szerint igen, ha nem tarja be a szabályokat. 13 fő (16,7%) 6.ábrászerint, ha veszélyes helyzetet teremt, és

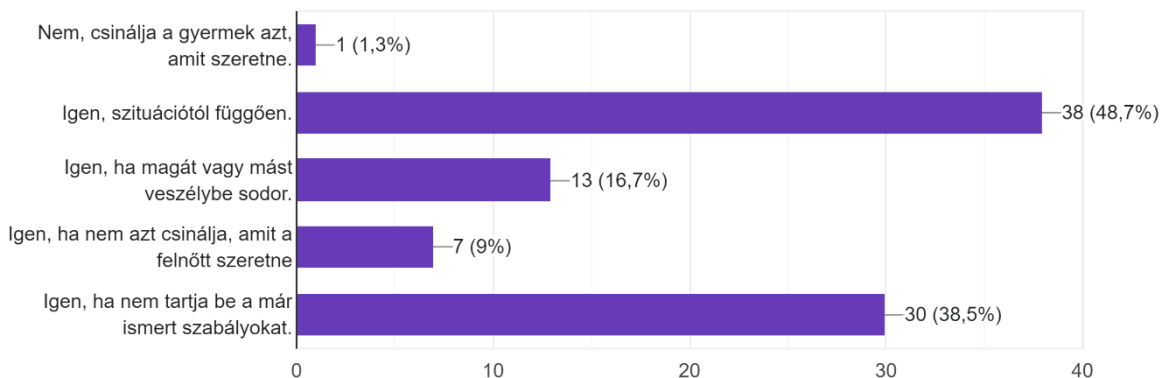
7 fő (9%) szerint, ha nem azt csinálja, amit a felnőtt szeretne. (6. ábra). A válaszokból látszik, a szülők egyetértenek abban, hogy a gyermekeket szükséges lehet fegyelmezni.

6. ábra:

A fegyelmezés szükségessége

6. Ön szerint szükséges-e a gyermekeket fegyelmezni?

78 válasz

Majd megkérdeztem a szülőket, szerintük kinek a feladata a fegyelmezés? 8 válasz érkezett. A válaszadók több, mint fele 49 fő (62,8%) szerint azé, akinek a felügyelete alatt van a gyermek, 32 fő (41%) szerint a szülő feladata, és 6 fő (7,7%) véli úgy, hogy az óvodapedagógus feladata. (7. ábra)

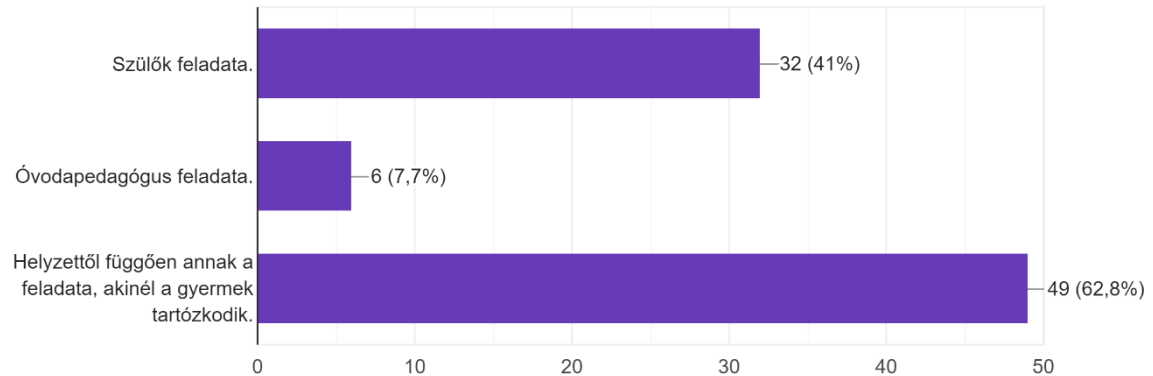
Ebből az a következtetés vonható le, hogy a szülők tisztában vannak azzal, hogy a gyermekek fegyelmezése közös feladat, szülőnek és pedagógusnak egyaránt részt kell vállalnia belőle, hogy hatékony legyen, hisz ezzel minden tekintetben a gyermek biztonsága a cél.

7. ábra:

Kinek a feladata a fegyelmezés

7. Ön szerint kinek a feladata a gyermek fegyelmezése?

78 válasz

Kíváncsi voltam arra, hogy a szülők büntetést használnak-e fegyelmezésként? 76 válasz érkezett. 11 fő (14,5%) mondta, hogy igen, mindig büntetéssel fegyelmez. Szinte azonos arányú lett a másik kettő lehetőség. 32 fő (42,2%) mondja, hogy igen, ha veszélyezteti önmagát vagy másokat. 34 fő (44,7%) pedig úgy nyilatkozott, hogy nem, mert nem megoldás a büntetés. (8. ábra)

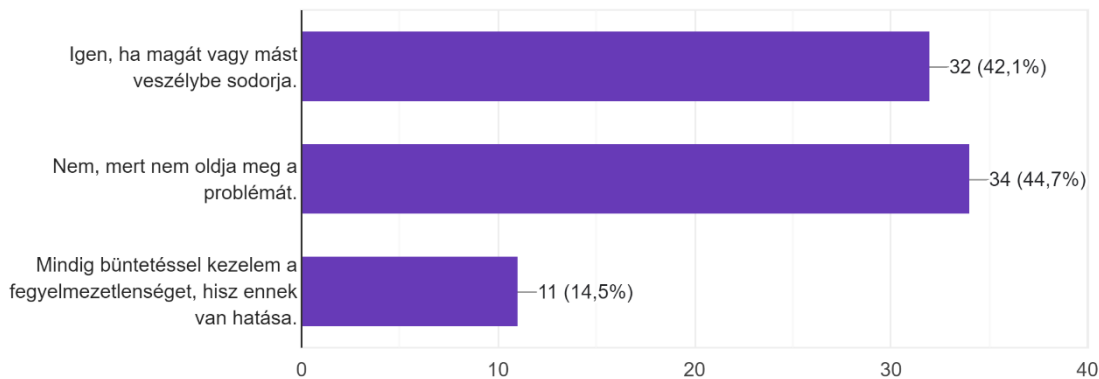
Az eredményből látható, hogy kevesebben vannak azok a szülők, akik mindig büntetik a gyermeket, úgy vélem, ez utal arra, hogy a szülők egyéb technikát is alkalmaznak. A másik kettő kérdésre adott válaszok viszont számomra azt közvetítik, hogy megosztó a büntetés kérdése a szülők körében, sokan nem használják, akik viszont igen, ők a veszélyes helyzeteket reagálják le ezzel a módszerrel.

8. ábra:

Büntetés használata

8. Ön használja-e a büntetést, mint fegyelmező eszközt?

76 válasz

A következő kérdéssel szerettem volna megtudni, mit tartanak a szülők súlyos fegyelmeztelésnek? 56 választ kaptam erre a kérdésre. Nyitott kérdés volt, hisz őszinte, saját gondolatokra voltam kíváncsi, a válaszokból tartalmi elemzést végeztem.

A válaszok alapján kijelenthető, hogy a szülők egyértelműen az agressziót, bántalmazást, verekedést tartják a legsúlyosabb fegyelmeztelésnek. Önmaga vagy mások veszélyeztetése is nagy számban szerepel a válaszok között, és többen írták a hisztit, valamint, ha nem fogad szót a gyermek, ha kifut az útra, ha nem hallgat a szülőre és ha visszabeszél. Ezekon kívül a következő válaszok születtek még: nem marad csendben, nem tartja be a szabályokat, nem csinálja a feladatot, illetlen, értetlen, szándékosan olyat tesz, amiről tudja, hogy nem szabad. Mivel kevés válasz érkezett, ezért csak annyit állapítanék meg, hogy az agresszió és a bántalmazás első helyen áll a szülők szerinti súlyos fegyelmeztelenségek listáján (3. válasz gyűjtemény).

Érdekelt az is, hogy ismernek-e a büntetésen kívül más technikát a szülők? 75 válasz érkezett. A válaszadók többsége 42 fő (56%) nem, míg 33 fő (44%) ismer, nem bünteti a gyermekét (9. ábra).

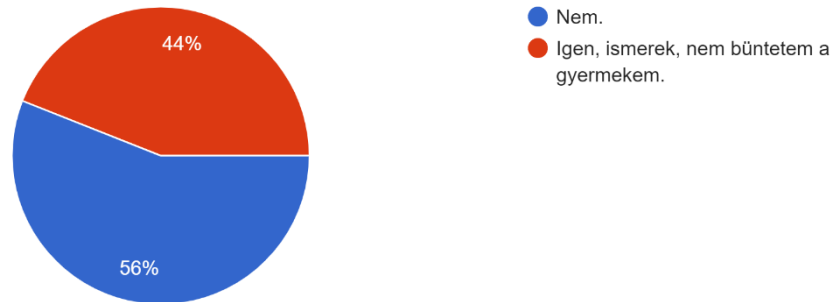
Számomra ebből az következik, hogy a szülők számára a büntetés kéznél lévő, megszokott fegyelmezési eszköz, egyelőre még ők vannak többen azokkal a szülőkkel szemben, akik nem büntetik a gyermeket.

9. ábra:

Büntetésen kívüli technikák ismerete

10, Ismer-e a büntetésen kívül technikát a fegyelmezetlenség kezelésére?

75 válasz

A következő kérdésem arra irányult, milyen technikát ismernek a szülők a büntetésen kívül. Erre a kérdésre mindössze 24 válasz érkezett. Nyitott kérdés volt, az eredmény tartalmi elemzésből született. A kevés válasz miatt nem lehet olyan következtetést levonni, amely a valós helyzetet mutatja. Ezért felsorolás szintjén mutatom be a válaszokat. Több szülő írta a megbeszélést, illetve, hogy lefoglalja a gyermeket. Néhányan úgy válaszoltak, hogy kizökkentik a gyermeket a szituációból, és ok-okozati összefüggéssel elmagyarázzák a gyermeknek a következményeket. Használják pozitív megerősítést a szülő, egy fő írta a pozitív fegyelmezést, a közös megoldáskeresést, illetve, a megelőzést, extra feladattal ellátást és a kompromisszumot is.

Ezután megkérdeztem, hogy nyitottak lennének-e új technikák megismerésére? 55-en válaszoltak. A válaszadók közül 23 fő (41,8%) igen, és alkalmazná is. 20 fő (36,4%) kíváncsi, de nem biztos, hogy alkalmazná, 12 fő (21,8%) nem, mert nem bízik az új módszerekben (10. ábra).

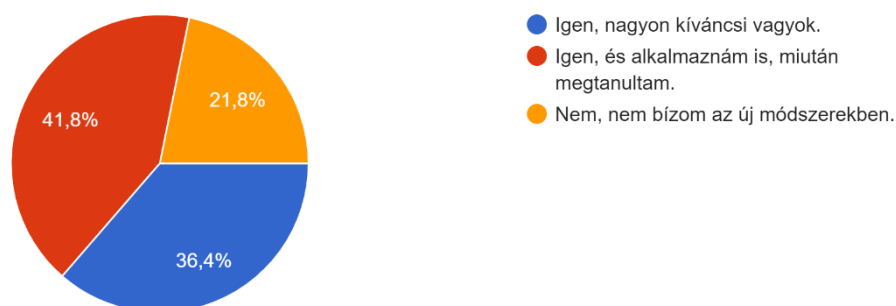
Az eredmény azt mutatja, hogy a szülők kíváncsiak új, korszerű technika megismerésére, a használatára ugyan kevesebben mondtak igent, de nyilván ki lehet próbálni az új dolgokat, és utána eldönti, hogy azzal tud-e azonosulni vagy sem.

10. ábra:

Korszerű fegyelmezési technika iránti kíváncsiság

12. Amennyiben nemmel válaszolt az utolsó kérdésre, nyitott lenne egy korszerű technika elsajátítására?

55 válasz

Megkérdeztem a szülőket, milyen típusú óvodába írták gyermeküket. 75 válasz érkezett. A válaszadók többsége 59 fő (78,7%) körzeti óvodát jelölt, választott óvodába csak 16 fő (21,3%) íratta a gyermekét. (11. ábra)

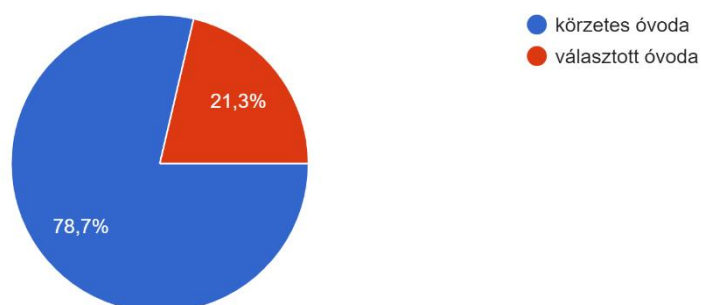
Véleményem szerint a szülők többsége azért íratta a körzeti óvodába a gyermeket, mert az van közel, így ésszerű, teljesen megfelelő az óvoda.

11. ábra:

Óvoda típusának eloszlása

13.. Gyermek milyen típusú óvodába jár?

75 válasz

Kíváncsi voltam arra is, óvodaválasztáskor szerepe volt-e az óvodai fegyelmezés használatának? 76 válasz érkezett. A válaszadók közül kicsivel több, mint fele, 39 fő (51,3%) jelölte, hogy nem játszott szerepet, mindössze 14 fő (18,4%) szerint volt a legfontosabb szempont.

23 fő (30,3%) szeretne volna figyelembe venni, de csak egy óvoda van a közelükben, így nem tudták. (12. ábra)

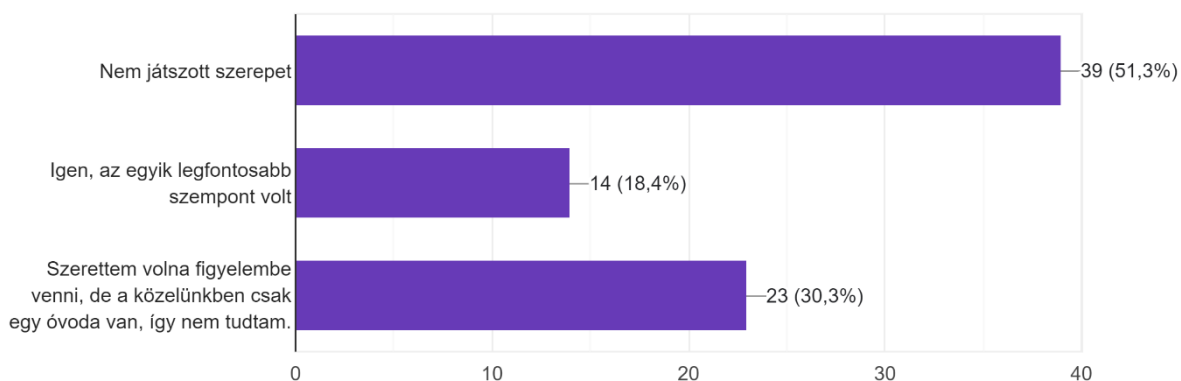
Azt a következtetést vonom le ebből, hogy a szülők nagyobb részének az intézményi nevelési, fegyelmezési elvek kevésbé fontosak. Ezért nem valószínű, hogy más fegyelmezési módszer miatt esetleg a tőle távolabb eső óvodába íratják a gyermeket. Ezt támasztja alá a 23 főnek a véleménye, akik azt írták, hogy nincs másik óvoda a lakóhelyükhöz közel, így nem vették figyelembe a nevelési, fegyelmezési elveket, abba az intézménybe jár a gyermek, amelyik könnyen elérhető.

12.ábra:

A fegyelmezés módszerének figyelembevétele

14. Óvodaválasztáskor figyelembe vette-e az óvoda fegyelmezési, nevelési elveit?

76 válasz

Ezt követően azt kérdeztem meg, fontosnak tartják-e az óvodai fegyelmezési módszereket? 78 válasz érkezett, 51 kitöltő (65,4%) igen, fontos, hisz ettől is fejlődik a gyermek, 21 fő (26,9) szerint fontos ugyan, de ennél sokkal fontosabb dolgok is vannak egy óvodában. 7 fő (9%) szerint nem fontos. (13. ábra)

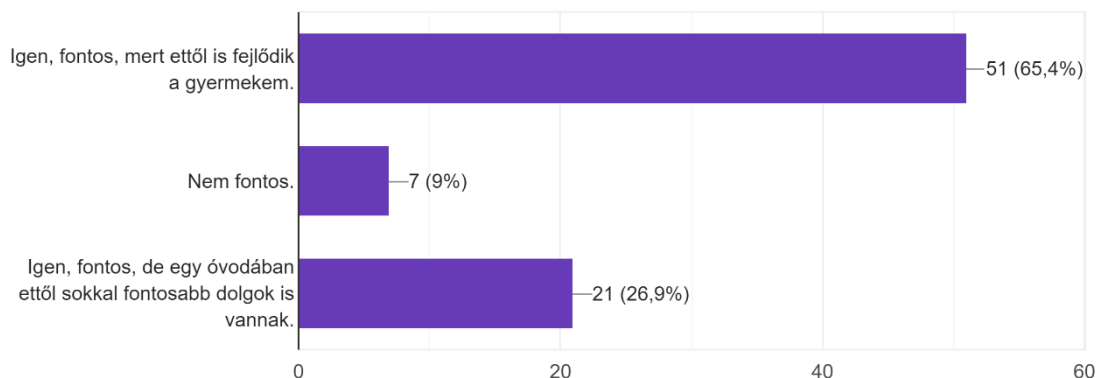
A szülőknek fontos, hogy az óvodapedagógus milyen módszert használ a fegyelmezésre. Ebből én arra következtetek, hogy így együttműködés jöhet létre a gyermek érdekében a szülő és a pedagógus között, amely nagyon fontos feltétele a gyermek megfelelő fejlődésének, pozitív énkép kialakításának. Ha a szülő és az óvónő egyetértésben neveli a gyermeket, az mindenképp pozitív hatással van a mindennapjaira és a jövőjére nézve.

13. ábra:

A fegyelmezési módszer fontossága

15. Fontosnak tartja-e, hogy egy óvodában milyen módszerrel fegyelmezik a gyermeked?

78 válasz

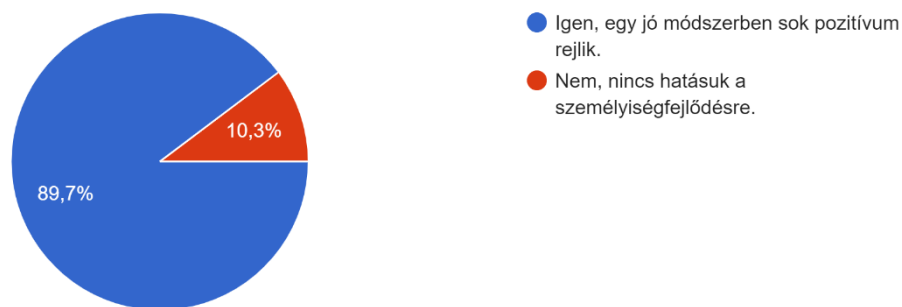
A következő kérdéssel arra voltam kíváncsi, a szülők szerint a fegyelmezési módszer hozzájárul-e a személyiség fejlődéséhez? 78 válasz érkezett, a válaszadók nagy része, 70 fő (89,7%) szerint igen, egy jó módszerben sok lehetőség rejlik, 6 fő (10,3%) szerint nincs hatása rá. (14. ábra)

14. ábra:

A fegyelmezési módszer és a személyiségfejlődés kapcsolata

16. Mit gondol Ön, a fegyelmezési módszerek hozzájárulhatnak a gyermeke személyiségfejlődéséhez?

78 válasz

A szülők számára fontos, hogy az óvodában a pedagógus minden tekintetben olyan módszert használjon, amely a gyermeke javára válik, erről tanúskodik a kettő nagyobb számú válasz döntő aránya.

A következő kérdésem az volt, hogy ismerik-e a szülők a Pozitív fegyelem módszert? 78 válasz érkezett, a válaszadók közül 38 fő (48,7%) nem hallott róla, 29 fő (37,2%) már hallott róla, 11 fő (14,1%) használja a nevelésben. (15. ábra)

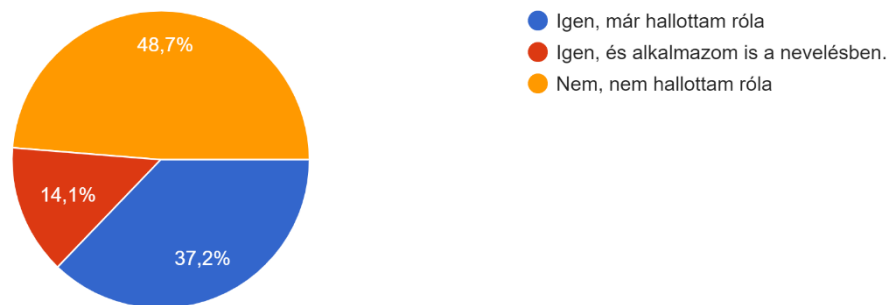
A válaszokból azt a következtetést vonom le, hogy a szülők kevés számban használják ezt a módszert. Többen ismerik, de mégsem alkalmazzák a nevelésben, aminek több oka is lehet, egyrészt nagy kitartást kíván, hisz hosszú távon látszik meg a hatása leginkább, és több elemből áll, és összetett figyelmet kíván. A legtöbb válaszadó pedig nem ismeri ezt a fegyelmezési módot, ami eredhet abból, hogy Magyarországon nem elterjedt módszerről van szó.

15. ábra:

Hányan ismerik a Pozitív fegyelmezés módszert?

17. Ismeri-e a Pozitív fegyelmezés módszerét?

78 válasz

Érdekelt, hogy nyitottak lennének-e a szülők a módszer megismerésére, ha még nem ismerik? 43 válasz érkezett, a válaszadók közül 5 fő (11,6%) válaszolta, hogy igen, nagyon érdeklő a téma, 13 fő (30,2%) szeretné, ha több módszere lenne a fegyelmezésre. 7 fő (16,3%) a saját módszerét megfelelőnek tartja, 18 fő (41,9%) még nem gondolkodott így el a fegyelmezésről. (16. ábra)

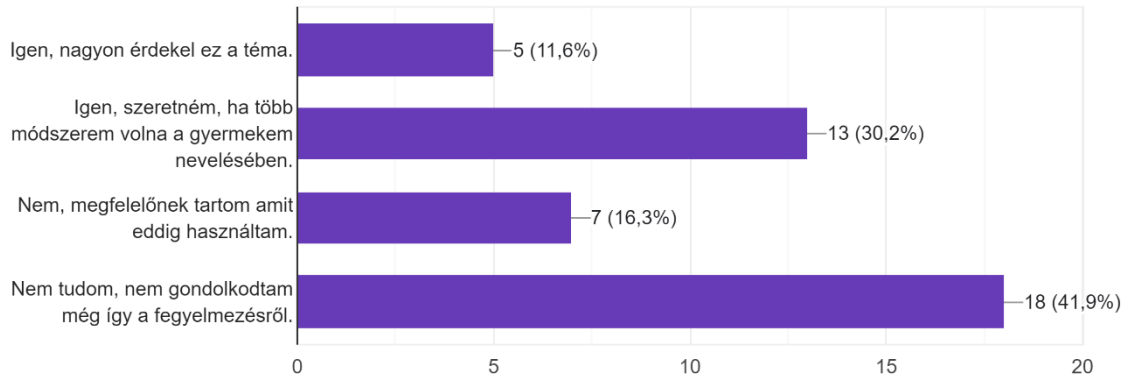
Látható a válaszok alapján, hogy a szülők nem bonyolódnak bele túlzottan a fegyelmezés kérdésébe. A válaszok azt mutatják, hogy nem motiváltak új módszert elsajátítani.

16. ábra:

Pozitív fegyelmezés elsajátítása

18. Amennyiben nemmel válaszolt az előző kérdésre, nyitott lenne a módszer elsajátítására és alkalmazására?

43 válasz

Az utolsó kérdésben arra voltam kíváncsi, aki ismeri a módszert, mit gondol róla? Nyitott kérdésként tettem fel, a válaszokat elemeztem és a következő következtetésre jutottam: a beérkezett válaszok közül szinte mind pozitív hangvételű volt. A szülők a hatékonyságát emelték ki, a legjobb módszernek nevezte egy válaszadó, egy másik pedig teljes mértékben támogatja, sokkal jobbnak véli, mint azt a módszert, amiben ő felnőtt. Megemlítik, hogy munkás a szülőnek ugyan, de megéri. Úgy vélem, hogy azok a szülők, akik a büntetés mellett egyéb eszközt is szeretnének a nevelésbe bevinni, nyitottak, és szívesen használják ezt az eszközt, ismerik a technikáit, és elismerik a hosszú távú hatását. A válaszokat táblázatban rögzítettem és a mellékletben megtekinthetők (4. válaszgyűjtemény).

6. ÖSSZEGZÉS

Szülőként gyakran tapasztaltam, hogy a gyermekeim terelgetése, nevelése nem könnyű feladat. Ez legtöbbször hétköznapi helyzetben jelentkezik, amikor összevesznek a játékon, nem akarnak reggel felöltözni és elindulni, kiskamasz gyermekem nem csinálja meg a házi feladatait, vagy épp az óvodás korú ikreim nem szeretnék az esti rutin lépéseit betartva aludni menni. Ezek a mindennapos szituációk sokszor veszekedésbe vagy hisztibe torkolltak, amíg meg nem ismerkedtem a Pozitív fegyelmezés módszerrel. Elolvastam a könyvet, elvégeztem a tanfolyamot, és lépésenként haladva építettem be az elemeit az életünkbe. Nem működött azonnal, sőt, a mai napig tanulom, és még most sem könnyű minden helyzetben megtalálni a megfelelő megoldást, és kitartani, következetesnek maradni. Munkám során (óvodában dolgozom) is tudom használni a módszer több elemét is, kiemelve néhányat: a kommunikáció, élén az érdeklődő kérdésekkel, a csoportgyűlés, kedves ám határozott vezetés, a közös szabályok felállítása, a partneri viszony kialakítása a gyermekkel, mind olyan technika, amelyek óvodai szinten is jól használhatók.

Kérdőíves kutatásomban kíváncsi voltam arra, mit jelent az óvodapedagógusok és a szülők számára a súlyos fegyelmeztelenség? A válaszok egyértelműen mutatták, hogy az agresszió, bántalmazás, a gyermek önmagát és másokat veszélyeztető magatartása áll a lista élén. Kíváncsi voltam arra is, hogy a pedagógusok szerint mi is a fegyelem, és milyen gyakran fegyelmeznek? Az óvodapedagógusok többsége a szabálykövetést, alkalmazkodást, szófogadást és az önszabályozást tartja fegyelemnek, és legtöbbször szerint napi szinten többször szükség van az óvodai csoportban fegyelmezésre. Érdekel az is, hogy a szülők és a pedagógusok milyen módszert használnak a fegyelmeztelenség megszüntetésére, és megelőzésére? A válaszokból kiderült, hogy a pedagógusok nagy része kommunikációval fegyelmez, illetve kiveszi a játékból a gyermeket, vagy megelőző technikát alkalmaz, tehát nem várja meg, hogy kialakuljon a fegyelmeztelenség. A szülők egészen más választ adtak. Sokan, a válaszadók fele büntetést használ. Úgy gondolom, azért lehet ilyen magas ez a szám, mert a büntetésnek azonnali hatása van, hisz gyakorlatilag elvágja a fegyelmeztelenséget. Akik más technikát alkalmaznak, előnyben részesítik a megbeszélést, vagy kizökkentik a gyermeket a szituációból.

Végül kíváncsi voltam arra is, ismerik-e a Pozitív Fegyelmezés módszert, használják-e? A szülők közül kevesen ismerik, és még kevesebben alkalmazzák ezt a módszert, a pedagógusok közül azonban többen is használják a módszer elemeit pedagógusi munkájuk során.

Érdekesnek találom a kérdőívekre kapott válaszok számát abban a tekintetben, hogy a pedagógusi kérdőívet kétszer annyian töltötték ki, mint a szülői kérdőívet. Azt gondolom, egy óvodában megkerülhetetlen ez a téma, és az óvodapedagógusok egyre tanácstalanabbak a fegyelmet, fegyelmeztelenséget illetően. Vannak a régi módszerek, mint a büntetés, jutalmazás, kiküldés, és többi hasonló módszer, amely ma már elavultnak számít, és létezik több, modernebb, gyermekbarát módszer, amiket viszont nem azonnali hatásuk miatt, összetettségük miatt kevesebben használnak. Viszont a megszokott módszereik kevésbé hatékonyak, egyre több egyedi problémával küzdő gyermek jár egy-egy nagy létszámú óvodai csoportba, ahol sokszor csak egy óvodapedagógus dolgozik, dajka segítségével. Nekik is és minden pedagógusnak szüksége van új, korszerű módszerekre a mindennapjaik megkönnyítéséhez.

A szülők kevésbé aktív részvétele számomra meglepetés volt. Úgy vélem, fontos témáról írok, és bíztam benne, hogy ők is így gondolják. Sajnos nem így lett, így a kevés kapott válaszból igyekeztem következtetést levonni. A kitöltések azt mutatták számomra, hogy a szülők még a hagyományos, régi módszereket használják leginkább, büntetéssel fegyelmeznek, ám van egy része a szülőknek, akik szeretnének új, korszerű módszert megismerni, mert úgy gondolják, a fegyelmezés is hozzájárul a gyermekük személyiségének fejlődéséhez.

A kutatási kérdéseimre választ kaptam, amiket tovább tudok gondolni. Látom, hogy szülők egy részének és a pedagógusoknak is igényük van a változásra, a korszerű technikák használatára, viszont úgy vélem, még sok időnek el kell telnie a régi, korszerűtlen módszerek kikopásához.

Örülök, hogy ezt a témát választottam. Magam is tanulom még a Pozitív fegyelmezés módszert. A szakdolgozat írása nagy segítség volt abban, hogy még jobban elmélyüljek a témában, és alaposabban, újra elolvassam a könyvet, figyeljem magam a különböző helyzetekben. A kollégáim már kérték, hogy beszéljek nekik erről a módszerről, miután a tanfolyamot elvégeztem, én azonban még nem éreztem elég alaposnak a tudásom. A dolgozat megírása ebben is segített. Most már ki tudok állni, és vállalni merem ezt a nagyszerű feladatot.

7. IRODALOMJEGYZÉK

- 363/2012.(XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. (dátum nélk.). Letöltés dátuma: 2023. 08 22, forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200363.KOR>
- Árpássy, G., Drien , K., Füle, S., Juhász, F., Kálmán , G., Király, G., . . . Szántó, K. (1973). *Pedagógia*. Budapest: Tankönyvkiadó.
- Bencsik, E., Dudás, J., & Kovács, G. (1981). *Óvodapedagógia*. (K. György, Szerk.) Budapest: Tankönyvkiadó.
- Darainé Pethő, I. (2019. 02 05). A szokások és szabályok szerepe a gyermekek fejlődésében. Letöltés dátuma: 2023. 09 26, forrás: <https://tunderkertkeletiovoda.hu/blog/113/>
- Demeter, H. L. (2020. 01). Magatartási normák korszerű szabályozása az óvodában. Letöltés dátuma: 2023. 09 04, forrás: http://www.epa.oszk.hu/03900/03976/00059/pdf/EPA03976_magiszter_2020_01_034-050.pdf
- Draskovits, P. (1940). *A magyar kisdednevelés és kisdedóvónőképzés története és jelen állapota*. Szombathely. Forrás: https://acta.bibl.u-szeged.hu/50221/1/kolozs_ped_040.pdf
- Fizel, N. (2022. 12 30). Az óvoda-iskola átmenet problematikájának megjelenése a magyar pedagógiai szaksajtóban. *Módszertani Közlemények*. doi:10.14232/modszertani.2022.4.21-32
- Földesi, K. (1957). *Nevelőmunka az óvodában*. Budapest: Tankönyvkiadó
- Geöcze , S. (1901. 07 18). A testi fenyték kérdése. *Magyar pedagógia: a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottságának folyóirata*. Letöltés dátuma: 2023. 09 04, forrás: http://www.misc.bibl.u-szeged.hu/7667/1/mp_1901_0718-035.pdf
- Hauck, P. (2007). *Csak a baj van velünk?* Budapest: Park Könyvkiadó.
- Hegedűs , J. (2015). Az óvodai fegyelmezés elvei és módja a dualizmus korában. doi:10.18459/NASZ.2015.24
- Hogyan fegyelmezzem az óvónő? (2015. 12 09). Letöltés dátuma: 2023. 08 10, forrás: <https://www.szon.hu/helyi-kozelet/2015/12/hogyan-fegyelmezzem-az-ovono>
- József, I. (2010). Fegyelem fegyelmezés nélkül. In A. Gábor, *Az óvodapedagógiától az andragógiáig: Képzés és gyakorlati konferenciák III..2009.április 24* (old.: 58-63.old.). Kaposvár: Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar.
- József, I. (2011. 05 22). Fejlődépszichológia. Letöltés dátuma: 2023. 04 10, forrás: https://janus.ttk.pte.hu/tamop/kaposvari_anyag/jozsef_istvan/az_vodskor.html
- Kern, É. (2002. 07-08). Minőségi kör az Iskolai fegyelemért. *Új Pedagógiai Szemle*, 135-138. Letöltés dátuma: 2023. 07 20, forrás: <https://epa.oszk.hu/00000/00035/00062/2002-07-ko-Kern-Minosegi.html>
- Lukácsné Varga, K. (2018. 01). Pozitív fegyelmezés az óvodában. Budapest, Pest, Magyarország. Letöltés dátuma: 2023. 03 10, forrás: <http://ovonok.hu/2018/01/pozitiv-fegyelmezes-az-ovodaban>

- Nagy, E. (2019. 06 14). *Taní-tani Online*. Letöltés dátuma: 2023. 09 5, forrás: Taní-Tani Online weboldal: https://www.tani-tani.info/az_individualpszichologia_hatasa_a_nevelesben
- Nelsen, J., Lott, L., & Glenn, H. (2016). *Pozitív fegyelmzés az iskolában*. Budapest: Reneszánsz Kiadó.
- Oktatási jogok biztosának hivatala. (dátum nélk.). Tanári fegyelmzési eszközök használata. Letöltés dátuma: 2023. 09 15, forrás: http://www.oktbiztos.hu/kutatasok/iskveszely/isk_17.html
- *Pozitív Fegyelmzés*. (dátum nélk.). Letöltés dátuma: 2023. 06 10, forrás: <http://www.pozitiv-fegyelmzes.hu>
- Zrinszky, L. (2006). *Nevelélmélet*. Budapest: Műszaki Könyvkiadó Kft.

8.MELLÉKLETEK

8.1 Táblázatok, eredmények

I.táblázat

Téves hitek táblázata

A gyermek célja	Ha a szülő/pedagógus így érez	És úgy reagál, hogy:	Amire a gyermek így reagál:	A gyermek viselkedése mögötti tévhit:	A szülő/tanár ösztönző és támogató válasza:
Bosszú (elégtételt veszek)	Megbántott Csalódott Hitetlenkedik Felháborodott	Megtorolja, bosszút áll. Azt gondolja magában: „Hogy tehetetlen vagyok velem?”	Megtorolja. Bánt másokat. Tör – zúz, bosszút áll. Egyre fokozza ezt a viselkedést vagy másik fegyverhez nyúl	Nem tartozom sehová, így hát bántok másokat, mert engem is bántottak. „Engem nem szeret senki.”	Törődj azzal, hogy úgy érzi: megbántottak. A viselkedés megnevezésével kezd.” A viselkedésed azt súgja nekem, hogy valami fáj neked, valami miatt mérges, talán csalódott vagy... Megbeszélhetnénk, hogy mi bánt?” Használj értő, tükröző figyelmet. Ne vedd személyesen magadra a gyermek viselkedését. Ha kell kérj bocsánatot. Kerüld a büntetést, megtorlást. Mutasd meg, éreztesd, hogy feltételek nélkül szereted, törődsz vele. Koncentrálj és támogasd az erősségeit. Csoportgyűlések.
Vélt, feltételezett alkalmatlanság (feladom, hagyjatok békén)	Elkeseredett Reményvesztett Tehetetlen Alkalmatlan	Feladja. Megtesz a gyermek helyett dolgokat. Túl sokat segít neki. A gyermek felé	Még jobban bezárkózik. Passzív. Semmi fejlődés. Semmi reakció. Nem	Nem hiszem el, hogy tartozom valahová, ezért inkább	Szánj időt a tanításra, gyakorlásra. Haladj kis lépésenként. Adj gyermekeknek kis feladatokat, hogy önbizalma a kis sikerek által

		nem mutat elég hitet, bizalmat.	próbálkozik.	meggyőzőm a többieket, hogy ne várjanak semmit tőlem. Tehetetlen, ügyetlen vagyok. Nincs értelmese próbálkozni, úgy sem sikerül.	megegyőzőm a többieket, hogy ne várjanak semmit tőlem. Tehetetlen, ügyetlen vagyok. Nincs értelmese próbálkozni, úgy sem sikerül.
Indokolatlan Túlzott figyelem Igénye. (Ugráltatni másokat, különleges szolgáltatást igényelni.)	Bosszús Ingerült Aggódó Bűntudatos	Emlékezteti a gyereket. Megpróbálja lebeszélni. Megtesz a gyerekének olyan dolgokat, amelyeket az maga is képes megtenni.	Egy időre a gyerek abbahagyja, de később folytatja ugyanazt vagy másik zavaró veselkedést.	Csak akkor számítok, akkor tartozom valahová, ha felhívom magamra a figyelmet, vagy ha különleges szolgáltatásokra tartok igényt. Csak akkor vagyok fontos, ha ugráltathatlak, ha velem foglalkozol.	Tereld el, irányítsd át a gyermek figyelmét. Vond be a gyermeket valami hasznos tevékenységbe. Éreztess vele, hogy feltételek nélkül szereted. Kerüld a speciális szolgáltatásokat. Csak egyszer mond mit akarsz, utána, ha kell, cselekedj, úgy ahogy ígérted! Tervezz speciális időt gyermekeddel. Rutinok közös megbeszélése, tervezése és betartása. Szánj időt a tanításra, és a tanultak begyakorlására. Családi gyűlések bevezetése. Testi érintés, ölelés stb. szavak nélkül

Hatalmi harc (én vagyok a főnök)	Úgy érzi provokálják, fenyegetik, legyőzik	Veszekszik. Beadja a derekát. Azt gondolja magában. „Ezért még számolunk.” „Majd én megmutatom.” Ragaszkodik hozzá, hogy neki van igaza.	Fokozza a dolgot. Dacos képpel engedelmeskedik Nyeregbe érzi magát, ha a szülő ideges lesz. Passzív hatalom.	Csak akkor tartozom valahová, ha én vagyok a főnök, ha én irányítom a dolgokat, vagy ha bebizonyítom, hogy engem senki sem irányíthat. „Úgysem tudsz rávenni.”	Ismerd be, hogy nem tudod őt rákényszeríteni, hogy megcsinálja azt, amit nem akar. Kérj tőle segítséget, hogy megoldjátok a problémát. Adj neki választási lehetőséget. Vonulj vissza a konfliktusból, nyugodj meg és dönts el, mit akarsz csinálni. Légy kedves és határozott. Ne beszélj, cselekedj! A rutinokat használjátok. Beszéljétek meg a gyermekkel, egyeztetek meg egy mindenki számára elfogadható, méltányos megoldásban és határookban. Vidd végig, fejezd be, amit elhatározol! Irányítsd át pozitív képességgé és energiává. Családi/csoport megbeszélések
----------------------------------	--	--	--	--	--

Forrás: Nelsen, J. (2013): *Pozitív fegyelmezés*. Budapest: Reneszánsz Könyvkiadó Kft, 90-92.

1. válaszgyűjtemény

Óvodapedagógusok módszerei a fegyelmezetlenség megszüntetésére

1. Elsődleges a kommunikáció
2. Gyermek személyiségének ismerete, szülőkkel beszélgetés, együtt működés, megértés, elfogadás, biztatás, feladat adás, amiben tudom, hogy ügyes a gyermek és dicsérhetem..és szárnyalhat, mert nőtt az önbizalma.
3. Személy szerint a rövid, tömör magyarázatban hiszek. Mit és miért nem csinálunk. A relaxáció az egyre elhalkuló beszéd amire felfigyelnek a gyerekek. Csengettyűvel csengetés. Halkító mondóka, ha nagyon zajonganak.

4. Feladattal megbízás, gyermek pozitív énképének, erős oldalainak hangsúlyozása, néha a negatív viselkedés figyelmen kívül hagyása-szituáció függő
5. Beszélgetés, meggyőzés
6. Közös szabályrendszer megalkotása
7. Az önfegyelemre inspirálok a gyerekeket.
8. Beszélgetés, megelőzés.
9. Mindegyik, a felsoroltak közül, de végül a legtöbbel nem tudtam azonosulni.
10. Megbeszélés, képkártyás kommunikáció
11. Először mindig elmondom a gyermeknek, hogy miért szóltam rá. Aztán odahívom, átbeszéljük. Csak ezt követi a "büntetés", ami kivonás a játékból, illetve másik játékkal való (egyedül) játszás. A másik csoport viselkedésének megtekintése csak ez után, többszöri figyelemztetés után következik.
12. Figyelem elterelés, pozitív fegyelmezés.
13. Kommunikáció, beszélgetés, asztalhoz vagy székre ültetés, játékból kivétel
14. Figyelemelterelés, személyes figyelem irányában, beszélgetés során oknyomozás, szülővel, óvodai pszichológussal, fejlesztő pedagógussal, családsegítő kollégával, gyógypedagógussal megosztani a gondot, s közös megoldáskeresés
15. Gordon módszer
16. Módszerek helyett a hozzáálláson kell(ene) elsősorban sok pedagógusnak változtatnia.
17. figyelemelterelés, egyéni feladatadás, nem veszek róla tudomást
18. Beszélgetőkörben alkotjuk meg a szabályokat, változásokat. Drámajátékokkal.
19. Dicséret, határozott határhúzás, gyakori emlékeztetés
20. Kommunikáció, megelőző technikák
21. Szabályok közös kialakítása és betartatása, verbális és metakommunikáció
22. Kompromisszum, érvelés
23. Ölelőkör, mond el, miért haragszol, gyógyító mesék
24. Együttműködés a gyermekkel (megértem, együttérzek vele - de nem vagyok elnéző, elmondom neki a saját érzelmeimet az esttel kapcsolatban, kérem, hogy próbáljon ő is megoldást keresni.)
25. Játékból való kivétel
26. Megmagyarázom mi helyes.
27. Jóra szeretni a gyereket! 😊 A szeretettel , meghallgatással csodát lehet tenni
28. Játékból kivétel. Frontális foglalkozás.
29. alakulóban

30. Kommunikáció, Gondolkodó szék, szeretetnyelv
31. Együttérző, megértő hozzáállás
32. Figyelem elterelése, pozitív tulajdonságok hangsúlyozása.
33. .
34. Egyre inkább a kommunikáció kerül előtérbe, mint fegyelmezési módszer. Régen a büntetés, testi fenyítés volt.
35. Következetesség, hatékony kommunikáció és szeretettel való gyermekhez fordulás
36. Figyelem elterelése, drámajáték, szokások és szabályok erősítése
37. 9.-es pont
38. Együttműködés, pozitív megerősítés, elfogadás, közösen megbeszélte szabályok.
39. Nem a helyzetet változtatjuk meg, mi leszünk rugalmasabbak a helyzethez
40. A „gondolkodó szék”.
41. Dicséret a leghatékonyabb
42. Elterelés, megbeszélés, kiemelés, pozitív példa kiemelése, negatív viselkedés figyelmen kívül hagyása
43. Más tevékenységbe való áttérés
44. Jól megtervezett tevékenységek. Mozgásos énekes játékokba vonás. Türelem 🌻
45. A megelőzés nagyon fontos kommunikációs szinten is, a gyakrabban fegyelmeztetlen gyerekeknel figyelem lekötése más játékkal vagy megkérem, hogy segítsen nekem
46. Asszertivitás
47. T. Gordon kommunikációs módszerek.
48. Meditálás, asszertív kommunikáció, pozitív fegyelmezés

2. válaszgyűjtemény

Mit gondolnak a pedagógusok a Pozitív Fegyelmezésről?

- Azért a legjobb megoldás, mert a gyermek lelkére nincs rossz hatással hosszú távon. Előhívhatjuk belőle a mindenkiben benne lévő jót! Nagy veszélye viszont, hogy a saját személyiségünk a minta, tehát csak akkor működik, ha én is jól cselekszem...
- Megfigyelem a gyermek erősségét, abban kap "feladatot", amiben tudom biztosan sikere lesz. Így kap pozitív visszajelzést, ami kihat az minden másra is. Boldog, örül a gyermek.
- A kölcsönös tiszteletben tartás által a gyerek határokat is tanul.

- A pozitívítás minden területen jól és eredményesen motivál.
- Bizonyos gyermekeknél működik, nagy körültekintést igényel. Helyzettől is függ. Az intelligens gyerekeknél gyakrabban alkalmazom, nagyon jól működik az érzelmileg sebezhető gyenge, szeretetéhes gyereknél.
- Nem ismerem.
- Kedvesség, határozottság, megértés, érdeklődés, kommunikáció, stb, mind- mind erősíti a gyermek személyiségfejlődését
- Éppen most próbálgatom, nem tudok még véleményt formálni.
- Bizonyos esetekben hatásos, de önmagában kevés.
- Ha jól gondolom, akkor a pozitív példát kell kiemelni és őt dicsérni. Ezt viszont nem minden esetben tartom hatékony módszernek.
- Egy kisgyermek alapvetően "jó" szeretne lenni. Általában a rendetlenkedés háttérében van valami egyéb ok. Ha ezt megkeressük, sokszor megszűnik a rendetlenkedés is. Ha egy gyermekben azt erősítjük, amiben jó, ezt kiemeljük, dicsérjük, teret adunk, hogy kibontakoztassa, akkor szinte mindig megtaláljuk hozzá a kulcsot.
- Személyiség függő, hogy jól használható- e, én ezt részesítem előnyben, sajnos a kollégák többsége nem!
- A pozitív kommunikációs technikának hosszú távú hatásai lehetnek.
- A gyerek megerősítése abban, amiben jó, feltétlenül eredményes. A közösen hozott szabályok, s annak betartása eredményes, jó kollegiális érzéseket táplál. Szerető, megértő hangulatban fejlődőképes mindenki.
- A pozitív fegyelmezés mellett kiemelnék még a humanista hozzáállás erősítését, Thomas Gordon kommunikációs modelljét és Marschall Rosenberg technikáját is.
- Nagy létszámú csoportban, több SNI, BTMN gyermekkel nem hiszem, hogy működik.
- Gyermek válogatja, hogy kinél lehet alkalmazni. Próbálkozunk vele, még nekünk is nagyon új dolog.
- Nekem tetszik. Mindig igyekszem a gyerekekkel együttműködve hozni meg a saját szabályainkat, ami mindenki érdekét s biztonságát szolgálja.
- A pozitív megerősítés erősebben és tartósabban hat a gyermekekre, jobban beépül a személyiségükbe.
- Következetességgel nagyon jól működik.
- A pozitív megerősítés mindig hatásos, erősíti az önismeretet és a pozitív énképet.
- Közösen alakítják ki a szabályokat a gyermekekkel, így azokat szívesebben betartják.

- Pozitív értékek erősítés, megelőlegezett bizalom, önértékelés, reális énkép, kitartás, szociális kompetenciák, erkölcsi értékek fejlesztése, csoportkohézió erősítése
- Hatékonysága: Közös megoldáskereső cselekedet és kommunikáció
- Hiszem, hogy dicsérettel, szeretettel többre megyünk, mint a szidással. Sok gyermekotthon nem kap szeretetet, alacsony az önértékelésük. Mit várhatunk egy olyan 3-4 éves gyermektől, aki otthon azt hallja ő egy buta, rossz gyerek?
- Nem gondolom, hogy hatékony lehet egy 30 fős, SNI, BTMN besorolású gyerekekkel tarkított csoportban, ahol 1 óvónő van ráadásul.
- Jónak tartom, mert sokszor célravezető.
- A mai gyerekeket máshogy kell megfogni
- Nagyon jó módszernek tartom, de tény, hogy a nagyon magatartás problémás gyerekekre nem igazán lehet hatni vele.
- Nyilván minden csoport és minden gyermek más, de én szeretem használni
- A gyerekek egyre jobban igénylik, hogy foglalkozva legyen velük, ezért, ha pozitívan állunk hozzájuk, észre sem veszik, hogy fegyelmezve vannak.
- nem ismerem
- Hatékony lehet, bár a gyerekek fejlettségétől érdeklődésétől sok függ
- Hatékony.
- Minden korban jön valaki és feltalálja a spanyolviaszt 🤪
- A gyermek személyiségétől függ a módszer hatékonysága.
- Fontos a gyermekek számára, ha bízunk bennük, fontosak a gondolatai és érzései.
- Bizalomra épül, a szeretetet mindig ki kell fejezni, erősíti a pozitív viselkedést, a gyermekek partnerek benne, meg kell hallgatni a gyermekeket, és ez nekik fontos
- A gyermekekben lévő jó tulajdonságokat kiemelve könnyebb megértetni velük 1-1 probléma súlyát. Meg fogják tudni maguktól is fogalmazni, mit miért nem jó megtenni, beépül a viselkedésükbe, ha magyarázattal van ellátva a fegyelmezés, mintha csak egyszerű rendet tene az ember.
- Véleményem szerint, a pozitív fegyelmezés módszere egy jó módszer a fegyelmezésre, de nem minden helyzetben válik be..
 - A pozitív fegyelmezés motivációt ad arra, hogy még jobban bizonyítsuk azt, hogy megálljuk a helyünket
 - Nem minden gyermeknél célravezető, de a fegyelmező módszerek közül ezt tartom a legjobbnak.

- A gyerekeknek példát mutatunk mi magunk a viselkedésünkkel, kommunikációnkkal. Talán egy toleránsabb csoportba járni minden kisgyerek jobban szeret majd.
- A gyermek erősségeit erősíti, emeli ki
- Gyorsabban érek el eredményt, ha a gyerekeket partnernek tekintem, érdekeltté teszem a közösen hozott szabályok betartásában, és a pozitív megerősítést alkalmazom
- Szárnyakat adhat a gyerekek életébe, motivációs "tettre készítő"
- Meg kell beszélni milyen hibát követett el a gyermek, és meg kell beszélni, azt hogy lehet jóvá tenni. Igen, csak ehhez normál átlagos gyerekek kellene. Csak sajnos ebből kevés van!!!!
- Nagyon hatékony.
- A mindennapok során használom, és sikeres is. Azonban a viselkedési problémákkal küzdő gyermekeknél sajnos nem elég
- A problémákkal küzdő gyermeknél kiemelni az erősségeket, pozitívumokat hatékony módja a gyermek önbecsülésének, önértékelésének erősítésére, ami miatt pozitív irányban alakul hosszú távon a közösségben való magatartása.
- Igen, ismerem, alkalmazom is. Azonban van olyan kisgyerek a csoportomban, aki nagyon nehéz és dacos, "csakazértis" vagy "csakazértsem" gyermek, aki napi szinten próbára tesz minden felnőttet. Nagyon nehéz vele alkalmazni folyamatosan, mert folyton rivalizál, verseng, túlértékeli magát és központi helyet könyököl ki magának, ami a csoporttársakkal szemben nem fair. Még nekem is mélyíteni kell ezt a technikát.
- Tevékenykedtetés, feladat iránti motiváció felkeltése, folyamatos értékelés
- Kedvesen előrelátóan tevékenykedem egész nap odafigyelve a gyermekek rezdülésére
- Jól alkalmazható.
- Szerintem egy nagyon jó módszer, igyekszem én is alkalmazni, nagyon sok függ tényleg, hogy bizonyos dolgokat, hogyan kommunikálunk le a gyerekekkel, ebben segít ez a módszer is
- Többszöri dicséret, megerősítés a helyes viselkedésben, önbizalom erősítése, példamutatás
- Sokkal motiváltabbak lesznek a gyerekek, ha kedvesen, de határozottan megbeszéljük a problémákat, és akár közösen megoldást keresünk
- Minden rosszban van valami jó, mindig a pozitívumot emelem ki, ha fegyelmezek csak aztán szigorítok be. Eddig bejött.
- Mindig törekedni kell a pozitívumokat kiemelni, nem a hibát, a negatívát

- Partnerség, mindenki győztes, pozitív viselkedés megerősítése, sok dicséret
- A megelőlegezett bizalom, a jó erősítése általában pozitív eredményt szül.
- Kiscsoporttól alkalmazott, nagyon jónak tartom, még autista gyerekeknek is hatékonyan működik
- Nagyon szeretem a csoportomban ezt alkalmazni. Sokkal többet érek el ezzel a módszerrel, mint a kiabálással, büntetéssel
- A gyermekek kevés pozitív visszajelzést kapnak környezetükből, ezért tartom ezt a módszert hatékonynak.
- Hatásos módszer.
- Inkább az a fontos, tudatosítom, szeretem őt, és azt nem szeretem, amit csinál.
- -
- Egymás iránti tisztelettel és együttműködéssel neveljük a gyerekeket. Boldogságóra foglalkozás szuper eszközöm.
- A dicséret mindig többre vezet, mint a fegyelmezés
- Előrevetített dicséret
- A mai gyerekekhez hatékony eszköz.
- Mindenképp hatásosabb, mint más módszer, de csak kombinálva tudom használni, minden gyermek más
- A Plukkidó játékot alkalmazzuk, és sokféle nevelési helyzetet sikerül megoldani vele
- Fontosnak tartom ezt a módszert, mert a gyermek támogatva érzi magát, fontos az együttműködés, megtanulja általa, hogy mi a helyes és helytelen. Kölcsönös tiszteletre és önfegyelemre nevel.

3. válaszgyűjtemény A szülők szerinti súlyos fegyelmeztelenség

- Például, ha egy előadáson nem tud a gyermek csendben lenni, zavarja az előadást.
- Másik személy bántása, az agresszív viselkedés
- Fontos dolgok kérésekor nem hallgat a gyerek a szülőre. Amikor nem tiszteli a szülők kérését, visszabeszél. Nem helyénvalóan viselkedik, illetlen.
- Pl. Amikor a fegyelmeztelenség agresszióban nyilvánul meg. meg.
- Bántalmazás
- Verekedés

- nem fogad szót a felnőttek.
- Gyermek bántalmazás
- Ha a gyermek szándékosan kárt tesz valamiben vagy valakiben.
- Ha kifut az útra vagy verekszik
- A durva, agresszív magatartás.
- Amikor többszöri kérésre is szándékosan veszélyezteti magát vagy társait.
- Többszöri figyelmeztetés ellenére is olyat cselekszik, amit nem szabad és ezzel teljes mértékben tisztában van.
- Ha veszélyezteti saját vagy más testi épségét
- Agresszió
- Ha nem fogad szót
- Testi vagy lelki veszélyeztetés önmagára társaira felnőtte.
- Veszélyes helyzetet teremt, agresszió
- Agresszív másokkal
- agresszív viselkedés
- Életet veszélyeztető cselekedet
- Verekedés
- Ha veszélybe sodorja magát!
- Ha nem fogad szót!
- Ha hisztizik!
- Ha nem hajlandó szót fogadni!
- A gyerek nem azt teszi, amit megbeszéltünk!
- Ha nem hallja meg amit mondok, többször sem.
- Makacsság
- Csúnya beszéd nem fogad szót!
- Verekedés, ha két gyerek bántja egymást!
- öntörvényűség
- Ha társaival vagy másokkal agresszíven lép fel, vagy ha az óvodapedagógus többszöri kérésére nem csinálja a kiszabott feladatot.
- Szándékosan hazugság
- Csúnya beszéd és ha nem hallja meg amit mondok!
- következetesen azt csinálja, amit nem szabad!

- Mikor a szabályok be nem tartása miatt az ő vagy más személy testi épsége veszélybe kerül.
- Ha életet veszélyeztet.
- életet veszélyeztető cselekedet
- Agresszivitás, mások bántalmazása, törés zúzás
- Mások fizikai bántalmazása, önvészélyesség.
- Ha ki fut az autók elé
- Nem együttműködő, ha annyira hisztizik, hogy földhöz vágja magát.
- Ha pl. kiszalad az autó elé annak ellenére, hogy tudja nem szabad kiszaladni az útestre.
- Ön és közveszélyeztetés.
- Agresszív toporzékolás
- Lop, csal, hazudik
- A többszöri figyelmeztetés ellenére is értetlen a gyermek.
- Visszabeszél, nem fogad szót, akaratos.
- Szóbeli figyelmeztetés
- Személyi sérülés / pszichológia bántalmazás
- Ok nélküli hiszti, káromkodás, agresszív viselkedés
- Mások testi épségének veszélyeztetése az illető tudta ellenére.
- Kiszalad a gyerek az útestre
- Szabályokat nem tartja be
- Agresszív viselkedés

4. válaszgyűjtemény

Szülők vélekedése a Pozitív Fegyelmezésről

- A legjobb módszer, amit ismernek. Sok munkát igényel a szülőtől, de megéri.
- Sokkal szimpatikusabb a "próbáljunk kapcsolódni a gyermekhez és megérteni mi zajlik benne", mint a verekedjünk, ordibáljunk, büntessünk, amivel nemhogy nem javítunk a helyzeten, inkább nagyon sokat rontunk, és előrébb egyáltalán nem jutunk. Ha valamit, akkor ezt igazán fontos lenne a szülőknek "megtanulnia".

- Számomra egy új módszer, de nyitott vagyok rá a gyermekem érdekében.
- Szeretném, ha rövidebb idő kellene ahhoz, hogy gyermekem hallgasson a rám.
- Néhány elemét használom.
- Biztos tetszik valakinek, én nem ezt követem.
- Hosszútávon eredményesebb lehet a gyerek érdekében
- Sokat beszélgetni lefoglalni és még beszélni, hogy mi a baja!
- Biztos van valami megoldás és érdemes lenne megtanulni!
- Jónak tartom, csak sajnos nehéz a kivitelezése időnként
- Talán más módszer hatékonyabb volna!
- Szerintem jó megoldás!
- Segít abban, hogy a gyerek kiegyensúlyozott, érzelmileg stabil felnőtté váljon
- Támogatom teljes mértékben. Nem lehet elég korán elkezdni a gyermek nevelését a felelősségteljes viselkedésre. Szeretném, ha a gyermekem egészségem önképpel rendelkezne és tudná érvényesíteni az érdekeit a jövőben, viszont normális keretek között. Az asszertív kommunikáció elsajátítását nem lehet elég korán kezdeni.
- Mivel nem ismerem a módszert, nem tudok nyilatkozni róla.
- Mentálisan egészséges gyerekként nő fel
- Modern, gyerekbarát, kötődő nevelést segítő eszköz tár.
- Legtöbb esetben beválik.
- Szerintem alkalmazható
- Sokkal jobb, mint a rendszer, amiben én nőtem fel.
- Hatékony módszer
- Gyerekekkel együttműködve, asszertív kommunikációt folytatva kezelni helyzeteket.
- Szerintem sokkal hatásosabb, mint a megfélemlítés és nem okoz stresszt, rossz élményeket a gyermeknek.
- A rossz dolgok csak rosszat hoznak. A gyerek attól még továbbra is rosszul teszi azt, amit. A pozitív fegyelmezással van esély arra, hogy változik a világnézet az aktuális dologgal kapcsolatban.

8.2 Interjú Bariné Kazai Zsuzsannával, Pozitív Fegyelmezés módszer trénerrel

1. Kedves Zsuzsa! Pozitív fegyelmezés tréner vagy. Mit is jelent ez? Hogy képzeljük el?

A pozitív fegyelmezés tréner azt jelenti, hogy van tapasztalatom a szülőknek tanítani a Pozitív Fegyelmezés eszközeit, alapjait. Pedagógusoknak, gyerekekkel foglalkozó szakembereknek és taníthatok, tehát képezhetek szülőoktatókat is.

2. Mesélj magadról, kérlek, milyen utat jártál be, míg a Pozitív Fegyelmezésig jutottál?

Beleugrok akkor a lényegébe, hogy ismertem, meg a Pozitív Fegyelmezést. Én 2004-ben Nigériában, egy nemzetközi iskolában tanítottam és továbbképzésünk volt. A multidiszciplináris tanulmányokat végeztünk, és a továbbképzésünk része volt a Pozitív Fegyelmezés könyv. Tehát ez volt az egyik tankönyvünk, és akkor elolvastam a könyvet, megtetszett, amit olvastam, ki is próbálgattam az olvasottakat, és hát nagyon jól működtek. 2004-ben még nem volt ilyen könnyű a kapcsolattartás, nem volt a digitális technika segítségül, a lényeg az, hogy felkerestem Jane Nelsent és Lynn Lottot, telefonon, e-mailen, Amerikában élő ismerősök segítségével. Elég kacifántos volt, de megtaláltam őket és érdeklődtem, mert akkor még nem tudtam, hogy ők egy nagyon jó programot alakítottak ki. Elmondták, hogy ők képeznek szülőoktatókat, és elkezdtem velük a 2 éves tanulmányaimat. Ahhoz, hogy tréner lehessen valaki, lépcsőfokonként kell haladni. Abban az időben mindig személyes megjelenés volt, hisz még nem volt online oktatás. Elvégeztem a Pozitív Fegyelmezés pedagógusoknak, Pozitív Fegyelmezés képzés szülőknek, és utána a tréneri képzést. Elég hosszadalmas volt, sok tapasztalatot szereztem, és elkezdtem azán oktatni is. Először Nigériában kezdtem el pedagógusoknak megismertetni a módszert, és aztán a szülők is elkezdtek érdeklődni. Oktattam Angliában is, és 2010 körül hazajöttem egy rövid időre. Egy kedves ismerősöm kérése volt, hogy mutassam be itthon is a módszert. Nos, 2010-ben Magyarországon erről beszélni, nem volt könnyű, csodálkozva néztek rám, hogy lehet egy fegyelmezés pozitív, olyan kérdések jöttek, hogy lehet a gyerekeket nevelni büntetés és dicséret nélkül. Ezek a kérdések sokszor inkább támadások voltak. Nem volt olyan érzésem akkor, hogy Magyarország készen áll erre. Ennek ellenére, tényleg ennek a kedves ismerősömnek a nyomására elkezdtem a szülőknek tanítani. Tehát először a szülőket oktattam itthon, aztán egyre több olyan szülő jött, aki pedagógus is volt, és akkor így értem el ide, hogy egyre ismerőbb lett a pozitív fegyelmezés. Azt is hozzáteszem, hogy először a könyvet szerettem volna lefordíttatni magyarra, 6 vagy hét könyvkiadót kerestem meg, és mindenholnan elküldtek, azal, hogy ilyen típusú könyvekkel tele van már a piac, nincs rá igény. Végül tőlem függetlenül a Reneszánsz kiadó tulajdonosa lefordíttatta. Ő kint élt Amerikában és a gyerekei így nőttek fel,

tehát volt benne tapasztalata. Tulajdonképpen így kezdődött el Magyarországon is a Pozitív Fegyelmezés oktatása. Hozzátenném még azt is, hogy amikor én elkezdtem tanulni a módszert, a pedagógusi tréninget, én voltam a második nemzetközi tanuló. Mellettem volt egy mexikói pszichológus, aki velem együtt tanult, és aztán nagyon sokáig én voltam Európában az egyedüli tréner. Magyarországon még mindig egyedül vagyok trénerként, de egyre több szülőoktató van, mivel az online tréningeken ezt ma már el lehet végezni. Hozzá kell tennem, szerencsés vagyok, én dolgoztam óvodában, általános iskolában és középiskolában is, tehát minden korosztályban kipróbáltam ezeket az eszközöket, úgyhogy van tapasztalatom arról, hogy működik a módszer.

3. Miről szól a Pozitív Fegyelmezés?

Nagyon rövid filozófiai háttere az, hogy Alfred Adler és Dreikurs munkásságára épül. Adler orvos, pszichológus, pszichiáter volt, az individuális filozófia alapjainak megteremtője. Jane Nelsen és Lynn Lott Adler nagy rajongói, tanulmányozták az ő és Dreikurs munkásságát, és azért, hogy pedagógusoknak és a szülőknek egyszerűbben át lehessen adni ezt a tudást, az ő tanításaikból megalkották a Pozitív Fegyelmezést. Azt vallották, hogy minden viselkedésnek van egy célja ezért a viselkedés mögötti okot kell keresni, nem magára a viselkedésre kell koncentrálni. A büntetés, megszégyenítés, megalázás árt a kapcsolatoknak. És az adleri filozófia más alapgondolata is megjelenik, mely szerint minden embernek alapvető igénye, hogy én fontos vagyok, képes vagyok, szükség van rám, jelentős vagyok. Nagyon fontos a kötődés érzése is. Ha ezek nincsenek meg, akkor a gyerekek téves úton, téves célokkal próbálják meg ezeket az érzéseket megszerezni, de ezek a téves célok tudatalattiak. Dreikurs pedig elkezdte azt is kidolgozni, tanulmányok, megfigyelések által, hogy a gyerekek együttműködést nem a dicsérettel és a jutalmazással érdemes megszerezni, hanem ösztönzéssel, bátorítással, hogy ezzel a belső motivációt kialakítsuk. Hisz akárhogy is nézzük, a jutalmazás és dicséret külső motiváció, nem azt mondták, hogy abszolút nem kell, de sajnos ez kap nagy hangsúlyt, míg a pf a bátorítást, ösztönzést, pozitív visszajelzést tartja fontosnak, hatásosnak arra, hogy a gyerekeben levő jót felszínre hozhassuk.

4. Miben különbözik más fegyelmezési módszertől?

A többi fegyelmezési módszer nem koncentrálna a viselkedés mögötti okokra. Hisz, ha megismerjük, mi áll a viselkedés mögött, akkor tudjuk a megfelelő módszert alkalmazni. Vannak eszközök, amelyek nem alkalmazhatók minden gyermekre. Ha egy gyermeknek az a téves hite, hogy csak akkor vagyok jó, szerethető, ha mindenki rám figyel, tehát extra figyelmet igényel, ott nagy segítség a minőségi idő. Egy gyermeknél, ha hatalmi harc áll fenn, tehát az van a viselkedése mögött, azt mondja, én akkor vagyok fontos, akkor vagyok képes, ha az van, amit én akarok. Nála sokkal hatásosabb, ha megengedjük neki, hogy használja a saját személyi erejét,

ha bevonjuk a problémák megoldásába. Ha megengedjük neki azt, ha a vele kapcsolatos dolgokba beleszólása legyen. Tehát nagyon fontos, hogy mindig megnézzük, mi van a viselkedés mögött, hogy a megfelelő eszközt tudjuk alkalmazni.

5. Milyen életkorú gyerekeknél alkalmazható a módszer?

A módszer születéstől fogva alkalmazható, és felnőtt kapcsolatban is alkalmazható, nincs behatárolva. Az alapvető emberi igények, hogy fontos, vagyok, jelentős vagyok, képes vagyok, szükség van rám, és a kötődés vágya soha nem szűnnek meg, és a Pozitív Fegyelmezés módszer eszközei ezeket az érzéseket erősítik, támogatják.

6. Mit tartasz a Pozitív Fegyelmezés legnagyobb erősségének, pozitívumának?

Ezt Jane Nelsentől is megkérdezték, és én is azt mondom, amit ő mondott. Nem lehet választani a pozitívumok között, mert tulajdonképpen a módszer egy kirakós játék, és tényleg akkor mutatja az igazi mivoltát, ha minden darab a helyére kerül. Ő azt mondta, ha egyet nagyon muszáj lenne kiválasztani, akkor ő a családi megbeszéléseket, vagy osztály megbeszéléseket választaná, mert ezek a megbeszélések egyszerre tanítanak több olyan dolgot is, amelyek a Pozitív Fegyelmezés azon listáján vannak, amit a gyerekeknek tanítani szeretnénk. Ez a lista a jövő listája, amely az utat kijelöli szülő és pedagógus számára is.

7. Kinek ajánlod a használatát?

Mindenkinek ajánlom a módszert. Szülőknek, pedagógusoknak, gyerekekkel foglalkozó szakembereknek, és hozzátenném azt, hogy sokan azt hiszik, hogy speciális igényű gyerekeknél nem működik. Adler és Dreikurs azonban elmondta, az alapvető emberi igények nem csak az átlagos gyerek igényei, hanem minden gyermeké. A speciális nevelés igényű gyermekek viselkedéskultúrája olyan széles skálán mozog, annyira eltérő lehet, hogy a szülők vagy akár a gyerekekkel foglalkozó felnőttek azt gondolják, hogy neki ezek az alapvető emberi szükségletek nem fontosak. De igen. Viszont egy dolgot megemlítenek ezeknél a gyerekeknél, az pedig az ártatlan viselkedés, (inocence behavior), vagyis, ami a gyermek állapotából adódik, például egy Tourette-szindrómás gyermek fura hangokat ad ki, vagy egy hiperaktív gyermek izeg-mozog. Viszont nagyon figyelmesnek kell lenni ilyen esetben, mert a gyereket ezeket a formákat is sokszor téves célok elérésére használhatják. Ez egy nagyon egyedülálló probléma a szülőknek, a két viselkedés között a különbséget megtalálni.

8. Milyen feltételek teljesülése mellett alkalmazható a módszer nevelési intézményekben?

Nyitottságra van szükség. Csakis nyitottságra. Mert a Pozitív Fegyelmezés olyat tanít, ami egy nézőpont váltás. Tehát a felnőtteknek túl kell lépni a látókörüket, mert azt, hogy nem büntetünk,

miért nem büntetünk, mi a büntetés hosszú távú káros hatása, és nem jutalmazunk, nem dicsérünk, hogy alkalmazzuk a logikus következményt, és mi az egyáltalán, ezeket megtanulni, elfogadni, csak nyitottság kérdése, semmi más.

9. Hogy fejti ki a hatását óvodai, iskolai nevelésben?

Saját tapasztalat alapján tudom mondani, hogy az egymás felé fordulás, egymásra figyelés hihetetlen erős lesz, az együttműködés a csoportokban és a mások nézőpontjának a megértése szintén megerősödik. És egy hatalmas fordulópont amikor a gyerekek megértik, megtanítjuk nekik azt, hogy a problémamegoldásoknál nem büntetni fogjuk őket, nem fájdalmat okozunk, hanem a megoldást keressük, és azt, hogy hogyan lehet megelőzni a problémát. A gyerekeknek tanít problémamegoldó képességet, szociális készségeket, és alakít ki jó jellemvonást.

10. Mi a tapasztalat az atipikus fejlődésű gyermekek esetében való alkalmazásról?

Saját tapasztalatom nincs az atipikus fejlődésű gyermekekkel, nemzetközi tapasztalatot tudok mondani. A kollégáim alkalmazzák sajátos nevelési igényű gyermekeknél, és több pozitív fegyvelmezési tréner maga is autista vagy ADHD-s, illetve olyan kollégám is van, akinek a gyermeke autista. Az ő visszajelzéseik pozitívak. A Pozitív Fegyvelmezés nem egy gyógyír, egy extra mankót extra segítséget ad, főleg ahhoz, hogy megértsék, mi van a viselkedés mögött. Mert ha tudjuk az okát, sokkal nyugodtabban tudunk állni a problémához.

11. Nemzetközileg elismert módszerről van szó. Van-e információd arról, hogy Magyarországon szülők vagy pedagógusok mennyien használják?

Igen, mint említettem, én voltam az első Európában. A nemzetköziséget mutatja, hogy maga Jane Nelsen is meglepődött, hogy ma már mennyi tréner van a világ minden részén. Amin ledöbbsentek, hogy Kína is nyitott a módszer felé, de arab, afrikai országok, európai országok is szerepelnek a listán szóval tényleg nemzetközivé forrt ki magát. Magyarországon nem készült kutatás még ezzel kapcsolatban, én sem végeztem kutatást. Csak azt tudom mondani, hogy például vannak olyan önkormányzatok, amit nagyon kiemelnek, a 16. kerület Budapesten, ahol minden óvodában van olyan óvodapedagógus, aki az önkormányzat jóvoltából ismerkedett meg a módszerrel. Azt nem mondhatom, hogy mindenki alkalmazza, de nincs erre vonatkozó információ. Nagy dolognak tartom viszont, hogy az ELTE a módszerről szóló könyvet betette a pedagógusképzésben a javasolt könyvek közé.

12. Kérlek, mondj néhány példát konkrét szituációval, amelyekben a Pozitív Fegyvelmezés gyakorlati használatát bemutatód?

Egy iskolai példát mondanék, ezt tapasztaltam, sokszor felhozom példának. Egy gyermek becsengetés után folyton későn megy be tanórára. A pedagógus megpróbálta büntetni: nem megy ki szünetre, ő törli le mindig a táblát, beír a füzetébe, elküldték az igazgatóhoz is, de egyik sem

működött. Megkérdeztem a gyerekeket, ti mit javasolnátok. Ők ugyanezeket a módszereket hozták fel, sőt durvábbakat is: zárjuk be a wc-be, öntsük le vízzel. Leültem velük, beszélgetni kezdtünk, hogy nem büntetni akarunk, hanem megszüntetni, megelőzni a problémát. Tehát ne büntetésre és megaláztatásra gondoljanak. Kértem őket, gondoljanak arra, ha ők lennének a helyébe, nekik mi segítene. Akkor jöttek a kreatívabb megoldások: maradjon közelebb a csengetőhöz, válasszon valakit, aki szól neki csengetéskor, állítsa be az óráját, hogy az jelezzon. Ekkor már a gyerekek is a megoldásra koncentráltak, nem a büntetésre. Egy másik példa szintén saját tapasztalat, a pozitív megnyugvási időről szól. Amikor is nem elkülönítjük a gyermeket, hogy még rosszabbul érezze, magát, hanem adunk neki pozitív megnyugvási időt. A problémát pedig akkor beszéljük meg, amikor már nem a hüllő agyunk tombol, hanem a racionális agyunkkal tudunk gondolkodni. Amennyiben a gyermek jó példát lát maga előtt, és megtanítjuk nekik, a problémák megoldásának módjait, egy idő után ők is alkalmazzák. Testvérrel, szülővel, szomszédokkal, a társadalommal. Adlernek nagyon fontos volt a szociális készségek tanítása. Tehát nem elkülönülve élünk, és a gyermeknek meg kell tanulnia, ha a környezetünkben mások jól élnek, az nekünk is jó. Ezért segítünk másoknak. A legtöbb nevelési módszer csak arra koncentrálna, hogyan legyünk sikeresek, boldogok, A PF még azt is mondja, hogyan legyünk hasznos, jelentős tagja a társadalomnak.

13. Sokat teszel a módszer népszerűsítéséért. Akik szeretnének megismerkedni a módszerrel, milyen módon juthatnak információhoz?

A legegyszerűbb a könyvet megvenni és elolvasni, így lehet kezdeni. Van honlap magyarul is, és az online felületen is megjelenik. A Facebookon van egy csoport, és van egy olyan csoport is, ahol egymástól kérhetnek segítséget, adnak tanácsot azok, akik már ismerik a módszert. Az angol nyelvű eredeti oldal is elérhető. Sok könyv van, A Pozitív Fegyelmezés az alapkönyv, ami megtanítja a módszereket. Csoportosan könnyebb tanulni, vannak szülői tanfolyamok, pedagógusoknak előadások. És én elérhető vagyok bárkinek, akit érdekel a módszer, keressenek bátran.

A fegyelmezés azt jelenti, hogy tanítás, jó példamutatás, nem pedig a büntetés, amivel sokan azonosítják.

8.3. Kérdőívek

Kérdőív óvodapedagógusoknak

Tisztelt Óvodapedagógus!

Süte Szilvia vagyok, a MATE végzős óvodapedagógus hallgatója. Szakdolgozatomat a fegyelem, fegyelmezés témában írom. Kérem segítse munkámat az alábbi kérdések megválaszolásával. A kérdőív kitöltése név nélküli, az eredményeket csak a szakdolgozatomhoz használom fel. A kitöltés pár percet vesz igénybe. A segítséget előre is köszönöm.

Az Ön neme

- nő
- férfi

Kérem, adja meg, melyik életkori sávba tartozik?

- 25 év vagy az alatti
- 26-35 év közötti
- 36-45 év közötti
- 46-55 év közötti
- 55 év feletti

Milyen településen található az Ön intézménye?

- főváros
- nagyváros, megyeszékhely
- kisváros
- község, falu

Hány éve dolgozik óvodapedagógusként?

- 5 év vagy ennél kevesebb
- 6-15 év között
- 16-25 év között
- 26-35 év között
- 35 év felett

Kérem, jelölje, Ön szerint mi a fegyelem. Többet is jelölhet.

- rend

- csend
- szabálykövetés
- önszabályozás
- engedelmesség
- alkalmazkodás
- szófogadás
- egyéb

Az Ön óvodai csoportjában szükség van fegyelmezésre?

- Igen, szükség van rá.
- Nincs szükség rá.

Amennyiben az előző kérdésre igennel válaszolt, kérem, adja meg, milyen gyakran van szükség fegyelmezésre?

- Nagyon ritkán.
- Hetente néhány alkalommal.
- Naponta.
- Napi szinten többször.

Kérem, írja le néhány szóval, Ön mit tart a legsúlyosabb fegyelmezetlenségnek?

Büntetőszék, asztalhoz ültetés, sarokba állítás, játékból kivétel, másik csoportba küldés, kommunikáció, megelőző technikák, a tapasztalat szerint mind a fegyelmezéshez használt technikák lehetnek. Ön használja ezek közül valamelyiket? Ha igen, kérem jelölje, természetesen többet is jelölhet.

- Büntető asztalhoz vagy székhez ülteti a gyermeket
- Kiveszi a játékból a gyermeket
- Sarokba állítja a gyermeket.
- Megelőző technikát alkalmaz.
- Másik csoportba küldi a gyermeket.
- Kommunikációval fegyelmez.

Az Ön által használt módszer megszünteti a fegyelmezetlenséget?

- mindig
- ritkán
- rövid távon
- hosszú távon
- egyéb

Pályája során tapasztalt-e változást a fegyelmezetlenség megszüntetésére szolgáló módszerek alkalmazásában?

- Igen, több módszer közül lehet választani.
- Nem, ma is ugyanazt a technikát használjuk.
- Elindult a változás, de még erősíteni kell a korszerű technikák alkalmazását.

Amennyiben igennel válaszolt az előző kérdésre, kérem írja le, mely módszerek ismertek az Ön számára?

Szükségét érzi-e a fegyelmezés során korszerűbb technikák alkalmazásának?

- Igen, mert a hagyományos módszerek ma már nem hatékonyak.
- Nem, megfelelőnek tartom a régi, bevált módszereket.
- Nem tudom, mindegyiknek lehet előnye, hátránya is.

Mit gondol: a pedagógus gyermek felé intézett megfelelő kommunikációjával elejét lehet-e venni a fegyelmezetlenségnek?

- Igen, teljes mértékben.
- Nagy szerepe van a kommunikációnak, de önmagában kevés a fegyelem megteremtéséhez és megtartásához.
- A gyermek személyiségétől függ, hogy milyen módszer hatékony a fegyelmezésben.
- Nem, a kommunikáció nem hatékony formája a fegyelmezésnek.

Mi a véleménye arról, hogy a gyermekek a pedagógussal közösen hozott szabályokat szívesebben betartják?

- Nem.
- Szerintem a szabályokat a pedagógus állítsa fel, hisz ő a felnőtt.
- Igen, mert a gyermekek értékelik, ha partnerként tekint rá a felnőtt.

Ismeri Ön a Pozitív Fegyelmezés módszert?

- Igen, és alkalmazom is az óvodában.
- Igen, de nem alkalmazom.
- Nem ismerem.

Amennyiben az előző kérdésemre nemmel válaszolt, ha lenne lehetősége, megismerkedne ezzel a módszerrel?

- Igen, kíváncsi vagyok rá.
- Nem, megfelelőnek tartom a saját módszerem.

Amennyiben ismeri a módszert, kérem, írja le röviden a véleményét.

Kérdőív szülőknek

Kedves Szülő!

Süte Szilvia vagyok, a MATE végzős óvodapedagógus hallgatója.

Szakedolgozatom témája a fegyelem, fegyelmezés. Kérem, segítse a munkámat, és töltsse ki a kérdőívem. A kitöltés név nélküli, és csak pár percet vesz igénybe. Nagyon szépen köszönöm.

Az Ön neme

- nő
- férfi

Az Ön életkora

- 25 év vagy alatti
- 26-35 év közötti
- 36-45 év közötti
- 46-54 év közötti
- 54 év feletti

Hány óvodába járó gyermeke van?

- 1
- 2
- 3 vagy annál több

Milyen típusú településen él?

- főváros
- nagyváros, megyeszékhely
- kisváros
- község, falu

Gyermeke nevelése során követ-e- valamilyen konkrét módszert vagy stílust?

- Nem, saját elveim alapján nevelem a gyermekem.
- Igen, de több módszer szimpatikus elemeit ötvözőm.
- Igen, egy konkrét módszert használlok.

Ön szerint szükséges-e a gyermekeket fegyelmezni?

- Nem, csinálja azt a gyermek azt, amit szeretne.
- Igen, szituációtól függően.
- Igen, ha magát vagy más veszélybe sodor.
- Igen, ha nem azt csinálja, amit a felnőtt szeretne.
- Igen, ha nem tartja be a már ismert szabályokat.

Ön szerint kinek a feladata a gyermek fegyelmezése?

- Szülők feladata.
- Óvodapedagógus feladata.
- Helyzettől függően annak a feladata, akinél a gyermek tartózkodik.

Ön használja-e a büntetést, mint fegyelmező eszközt?

- Igen, ha magát vagy más veszélybe sodor.
- Nem, mert nem oldja meg a problémát.
- Mindig büntetéssel kezelem a fegyelmezetlenséget, hisz ennek van hatása.

Ön szerint minősül súlyos fegyelmezetlenségnek? Kérem írja le röviden.

Ismer-e a büntetésen kívül technikát a fegyelmezetlenség kezelésére?

- Nem.
- Igen, ismerek, nem büntetem a gyermekemet.

Amennyiben az előző kérdésre igennel válaszolt, kérem, nevezze meg, milyen technikát ismer?

Amennyiben nemmel válaszolt a kérdésre, nyitott lenne egy korszerű technika elsajátítására?

- Igen, nagyon kíváncsi vagyok.
- Igen, és alkalmaznám is, miután megtanultam.
- Nem, nem bízom az új módszerekben.

Gyermeke milyen típusú óvodába jár?

- körzeti óvoda
- választott óvoda

- Óvodaválasztáskor figyelembe vette-e az óvoda fegyelmezési, nevelési elveit?
- Nem játszott benne szerepet.
- Igen, az egyik legfontosabb szempont volt.
- Szerettem volna figyelembe venni, de a közelünkben csak egy óvoda volt, így nem tudtam.

Fontosnak tarja-e, hogy az óvodában milyen módszerrel fegyelmezik a gyermeket?

- Igen, fontos mert ettől is fejlődik a gyermekem.
- Nem fontos.
- Igen, fontos, de egy óvodában ettől sokkal fontosabb dolgok is vannak.

Mit gondol Ön, a fegyelmezési módszerek hozzájárulnak a gyermek személyiségének fejlődéséhez?

- Igen, egy jó módszerben sok pozitívum rejlik.
- Nem, nincs hatásuk a személyiségfejlődésre.

Ismeri-e a Pozitív Fegyelmezés módszert?

- Igen, már hallottam róla.
- Igen, és alkalmazom is a nevelésben?
- Nem, nem hallottam róla.

Amennyiben nemmel válaszolt, nyitott lenne a módszer elsajátítására és alkalmazására?

- Igen, nagyon érdekel a téma.
- Igen, szeretném, ha több módszerem volna a gyermekem neveléséhez.
- Nem, megfelelőnek tartom, amit eddig használtam.
- Nem tudom, nem gondolkodtam még így a fegyelmezésről.
- Amennyiben igennel válaszolt a kérdésre, kérem fogalmazza meg, mit gondol róla?

8.4. A szakdolgozat tartalmi kivonata

Tartalmi kivonat

Fegyelem fegyelmezés nélkül. Korszerű módszerek a nevelés során.

Süte Szilvia

Óvodapedagógus BA, levelező

Neveléstudományi Intézet, Gyermeknevelési Tanszék

Belső témavezető: Dr. Podráczky Judit egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Neveléstudományi Intézet, Gyermeknevelési Tanszék

Szakdolgozatom témája a fegyelmezés. A szakdolgozat első részében azt szeretném bemutatni, hogy mit jelentett a múltban a fegyelmezés, milyen eszközöket használtak, és miért fegyelmezték a gyermeket. A történeti leírással szeretném megmutatni, hogyan kezdődött a fegyelmezés az intézményekben, hogy a szakdolgozatom végére látni lehessen, hol is tart ma ez a kérdés, mennyit változott, fejlődött-e a gyermekek fegyelmezése az idők során. Írok a büntetésről és a jutalmazásról, mint régóta használt technikáról, és bemutatok korszerűbb fegyelmezési technikákat is. Feltárom a fegyelmezetlenség néhány lehetséges motivációját is, mint hatalmi harc, feszültségvezetés, extrém figyelemhiány. Bemutatom a Pozitív Fegyelmezést, mint a hagyományostól eltérő fegyelmezési módot. Kétféle kutatási módszert alkalmazok. Interjút készítek Bariné Kazai Zsuzsannával, és készítek kérdőívet külön a pedagógusoknak és külön a szülőknek. A szakirodalmi áttekintés során megállapítható, hogy a fegyelmezés a kezdeti időszakhoz képest ma már teljesen mást jelent. A legfontosabb lépés a változásban a fizikai bántalmazás elhagyása, megtiltása volt. Azonban én úgy ítélem meg, mégis a hagyományosnak számított módszerekkel fegyelmezik a szülők, és a pedagógusok nagy része is, még mindig, tehát büntetéssel oldják meg a problémát, nem ismerve vagy nem törődve annak hosszútávú káros következményeivel. Úgy vélem, nyitottak a pedagógusok a korszerű technikákra és alkalmazzák is őket, ám ezeknek a hatása nem érződik azonnal, és sokkal több munkát is igényel az óvónőtől. Így a mai, nehéz helyzetben lévő óvodapedagógusok (nagy csoportlétszám, egyre több SNI, BTMN kóddal rendelkező gyermek, óriási pedagógushiány) könnyebben használják

a már megtanult, begyakorolt fegyelmezési módszereket annak ellenére, hogy azok csak rövid távon oldják meg a problémát.

8.5 Nyilatkozatok

NYILATKOZAT

szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: SÜTE SZILVIA
A Hallgató Neptun kódja: TMHMTP
A dolgozat címe: TEGYÉLEH TEGYÉLEMEZÉS VÉLKÜLT. KÖRSELEI HÓDSZOROK A
A megjelenés éve: NEVELÉS SZEREN
2023.
A konzulens intézetének neve: NEVELÉSTUDOMÁNYI INTÉZET
A konzulens tanszékének a neve: GYERMEKNEVELÉSI TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023 év NOVEMBER hó 02 nap

Süte Szilvia

Hallgató aláírása

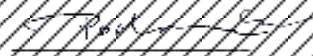
NYILATKOZAT

BORBÉNYI (név) (hallgató Neptun azonosítója: BORBÉNYI)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az
írásbeli források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztatam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védelemre javaslom / nem javaslom

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem²

Kelt: 2023 év 06 hó 07 nap

belső konzulens

¹ A megfelelő aláírt zárdő.

² A megfelelő aláírt zárdő.

